

Нақибхон Туғрал

САДУ ЯК ҒАЗАЛ

НАҚИБХОН ТУҒРАЛ

САДУ ЯҚ ҒАЗАЛ

Душанбе
«Ирфон»
2008

ББК 50+10.2

Р. 3/011 + Р. 3/0/9

Т - 75

Муҳаррир **Б. Раҳимӣ**

Мурағғибон: **Б. Раҳимӣ,**
А. Мӯсов

Нақибхон Туграл

Т - 75 Саду як ғазал. - Душанбе: «Ирфон», 2008, 104 сах.

Маҷмуа саду як ғазали нобу дилпазир ва шурангези шоири шаҳир Нақибхон Тугралро дар бар мегирад. Бо итминони комил метавон гуфт, ки ин гулчини атрогин машоми хонандагони гиромӣ ва хаводорони каломӣ сеҳрофаринро муаттар месозад.

4700000000-050

Т _____ - 2008

ББК 50+10.2

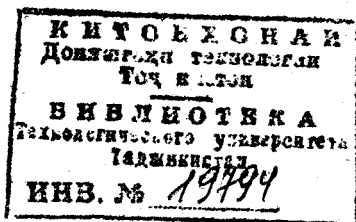
М 501 (12) - 2008

ISBN 978-99947-59-23-1

© Раҳимӣ Б., Мӯсов А., 2008

То зи акси хеш кардї сарфароз ойинаро,
Бошад андар рўи ту рўи ниёз ойинаро.
Дида шуд то махрами наззораи рухсори ту,
Хайрати мо кард, охир, турктоз ойинаро.
Шамъсон парвонаи акси худ орад дар бағал,
Гар ҳамин бошад ғами сўзу гудоз ойинаро.
Он қадар фаҳмидаам аз сурати таҳқиқи дил,
Дар ҳақиқат, нест ойини маҷоз ойинаро!
Кай баланду пасти олам манъи равшандил кунанд?
Нест дар роҳи сафо шебу фароз ойинаро!
Аз сучуди ҷабҳа равшан соз қалби хештан,
Як ҷаҳон дил соф бошад аз намоз ойинаро!
Он қадар аз ҷилваи теҳу ба ҳайрат ғута зад,
Арзи ҷавҳар бошад акнун ҷашми боз-ойинаро.
Баски яксон аст дар таҳқиқ ҳусну кубҳи халқ,
Имтиёзе нест ғайр аз имтиёз ойинаро!
Нест 3-ойини адаб ойна, Туграл, пеши ӯ,
Ҳамчу ҷавҳар бишканад, тарсам, зи ноз ойинаро!

Ҳар кас, ки рухи ту дид, чоно,
Ошиқ ба ту гашт он замоно.
Мурғи дили сад ҳазор ошиқ
Дар қайди ту шуд зи баҳри доно.
Тири ниғаҳат гузашт аз чон,
Абрӯи качи ту чун камоно!
Хун шуд дили мо, чаро нагӯӣ
Ҳарфе зи вафо аз он даҳоно?!
Аз чини чабини туст маълум,
Ранҷидӣ зи ошиқон ҳамоно.
Тасдиқ макун, тасаввуре кун
Он нуқтаи мо зи душманоно!
Гашта ба ҳаҳон фасона Туграл,
Бо тири маломат ӯ нишоно!

То қазо кардаст дар қасри бало бонӣ маро,
Чун хубобам, нест ғам аз хонавайронӣ маро.
Баъд аз ин килки адаб аз чӯби сунбул мекунам,
Зулфи ӯ то ғашт сармашқи парешонӣ маро.
Сурати нақшам наёяд дар қалам аз лоғарӣ,
Шарм медорад, кашад ғар хомаи Монӣ маро!
Аз камоли эътиборотам чӣ менурсӣ дигар?!
Нест чун мардумгиёе чуз номи инсонӣ маро!
Рафт айёми шабобу фурсати пирӣ расид,
То кучо бошад кунун аҳди ғазалхонӣ маро?!
Аз ду олам обрӯ ин муддаёе бошад фузун:
Бар сари хони ғамаш як лаҳза меҳмонӣ маро!
Сели ашкам шуд фузун аз мавчи тӯфони ҳаё,
Мебарад ҳар дам зи худ охи пушаймонӣ маро.
Мотами ҳичрони он шаҳ руҳ ба мотам медиҳад,
Ин бувад дар чехраи ғам ғар фарасронӣ маро!
Ғар ҳамин бошад сулуки шеваи ҳичрони ӯ,
Ғайри мурдан нест дигар мушкилошонӣ маро!
Бенасиби роҳтам аз чоми тақсими азал,
Маркази парғори ғам шуд хатти пешонӣ маро!
Ошиқонро пераҳан чун гул бувад нангу вафо,
Ҳамчу сарвам, қисвати тан ғашт урӯнӣ маро!
Эй, ки наздикӣ ба чашмам мардумосо, чун ғубор,
Аз барам ҳаргиз нагардӣ дур, агар донӣ маро!
Эй хушо, Туграл, аз ин як мисраъи шоҳи суҳан:
«Доми як олам таалуқ ғашт ҳайронӣ маро!».

То ба рухсори чу моҳи ӯ назар дорем мо,
Як чаҳон ойна аз чавҳар ба бар дорем мо!
Ғунҷаи лаъли лабашро ҳоҷати тафсил нест,
Нусхае аз дафтари ӯ мухтасар дорем мо!
Эй насихатгӯ, мағӯ ҳаргиз маро дарси адаб!
Чуз сулуки ишқ дигар кай ҳунар дорем мо?!
Ашки хунин аз фироқаш гарчи тӯфон мекунад,
Чашм мепӯшем, з-ин дарё гузар дорем мо.
Ҳеч кас бе арзи изҳори камоли хеш нест,
Лоласон аз доғи ишқи ӯ асар дорем мо!
Бас бувад перохани мо қисвати хоки дараш,
Қомае ҳар дам зи урёнӣ ба бар дорем мо.
Ҳар чӣ чуз рӯяш бувад манзури ошиқ, гӯ мабош,
Оламеро ғайри ӯ кай дар назар дорем мо?!
Нест ғайр аз шои навмедӣ ба арзи муддаё,
Дар нафас кофур, гӯё, чун саҳар дорем мо!
Баъд аз ин чун мо нарӯяд ҳеч дар боғи сухан,
Нахли ашъорему аз маънӣ самар дорем мо!
Офарин бар мисраъи Бедил, ки Туғрал, гуфтааст:
«Ҳасрати дидору сомони сафар дорем мо».

Баски чун анқо зи хотирҳо фаромӯшем мо,
Гар ҷаҳон аз мо напӯшад ҷашм, мепӯшем мо!
Чӯши шаккар дар най охир мекунад манъи садо,
Аз камоли шаҳди мазмун гарчи хомӯшем мо!
Аз Замин то Осмон гар муштарӣ чӯшад, валеқ
Ҷуз қумоши маънии борик нафрӯшем мо!
Бандаи ишқем мо, озод аз озодиём,
Ҳамчу зулфи ёр доим ҳалқабаргӯшем мо!
Сози ишрат аз ҳамӯшиҳои мо бепарда аст,
Як ҷаҳон шӯри тараб пайдост, гар чӯшем мо?!
Он қадар мастем аз паймонаи ҷоми азал,
Рӯз то шаб бе сабӯе бода менӯшем мо!
Шӯри тӯфони сиришки мо агар бошад ҳамин,
Окибат ҳамчун ҳубоби хонабардӯшем мо!
Шоҳиди ин базми имкон дорад авҳони адам,
Дар ҳаёлободи ҳастӣ маҳви оғӯшем мо!
Дар гудози қалби худ з-оташ кучо миннат кашем,
Баски ҷун минои май бешӯъла дар чӯшем мо?!
Ҳаббазо з-ин мисраъи Бедил, ки, Туғрал гуфтааст:
«Ҷавҳарем, об аз дами шамшер менӯшем мо!»

Арзи ҳочат мекунад дил хусрави нози туро,
Нест қонуни муҳаббат пардаи сози туро!
Чун кабӯтар бисмили шавқи тапидан мешавад,
Аз қазо ҳар кас, ки бинад чашми шахбози туро.
Рамзи чашмат ин бувад, набвад намудан баъд аз ин,
Маҳрами асрори худ он чашми ғаммози туро!
Дар фани эҳёи шарми аҷз наншинад дигар,
Гар Массеҳо бишнавад ойини эъҷози туро!
Афканад кумрӣ ба гардан тавқи доғи бандағӣ,
Дар чаман бошад агар он сарви мумтози туро!
Беадаб, тарсам, ки бинад, бигзарад аз чобӯкӣ,
Тавсаии умрам агар хинги сабуктози туро!
Дурри маънӣ кардай, Туғрал, ниҳон ҳамчун садаф,
Фош созад мавҷи ин дарё магар рози туро?!

Нузхати кӯят барад равнақи гулзорро,
Шӯхраи хуснат дарад пардаи асрорро.
Заҳми фироқи туро ҳеч, ба ғайр аз аҷал,
Чора набошад дигар бандаи ночорро!
Бинад агар барҳаман турраи шабранги ту,
Аз хамаи зулфат кунад ҳалқаи зуннорро!
Нағмаи шавқат канад нардаи мизроби ғам,
Аз баму зери ҷунун зеру бами торро!
Маснади кӯйи турост рутбаи авранги Ҷам,
Қард қазо қисматам сояи деворро!
Мурданама аз рашик беҳ, боди сабо гар кунад
Маҳрамаи хоки дарат дидаи ағёрро!
Бод туро офарин, Туғрали рангинсухан,
Булбули гӯё туй гулшани ашъорро!

Ҳар киро бошад назар турки қабопӯши маро,
Офарин гӯяд таҳаммул кардани хуши маро!
Аз хаёли қоматаш акнун асо мебоядам,
Бори сангини фироқаш карда ҳам дӯши маро.
Аз кадомин зумраам, ё Раб, ки дар базми вучуд
Чуз сари зону арӯсе нест оғӯши маро?!
Эй, ки мехоҳӣ ба силки бандағони даргаҳаш,
Ҳалқае гайр аз хамаи зулфаш макун гӯши маро!
Дар дилам набвад ба чуз нақши хаёли ишқи ӯ,
Аз гамаш бошад нигоре лавҳи манқуши маро!
Дӯстон, баҳри Худо, гӯед арзи ҳоли ман,
Ҳар кучо бинед агар он шӯхи майнӯши маро!
Пеши арбоби сухан, Туғрал, набошад эътибор
Сафҳаи абёти номавзунӣ мағшуши маро!

Ҳар кӣ дар дашти чунун бинад мани девонаро,
Кай шавад монанди Мачнун ошно бегонаро?!
Ҳусни хубонро чило бошад нигоҳи ошиқон,
Эътиборе нест ин чо шамъи бепарвонаро!
Улфатӣ дорад хаёли мори гесӯяш ба дил,
Ганчи бисёр аст, гӯё, хоки ин вайронаро!
Аз сари савдои зулфи ӯ чӣ сон созам гузар,
Эй фусунгар, бо кӣ мегӯӣ ту ин афсонаро?!
Бо нигоҳе кулбаи эҳзони мо обод кун,
Нест ҷуз мадди ниғаҳ меъмори ин кошонаро.
То тавонӣ, дар нигористони чашмаш кун назар,
Эй басо афсун, ки бошад ин аҷоибхонаро!
Туғрал, асрори адаб аз бода равшан мешавад,
Нест ҷуз пири тариқат муршиде майхонаро!

Гар хиромад он париру чониби гулзорҳо,
Шури маҳшар мешавад дар кӯчаву бозорҳо.
Ҳар нафас дар хонаи дил нақши тасвираш бувад,
Бо парӣ ҳоил намегардад дару деворҳо.
Гарде аз хоки кафи пояш ба ҳангоми висол,
Баҳри дафъи қабзи ҳичрон мекунам тӯморҳо!
Дар тариқи ишқ чуз ваҳшат намебошад далел,
Ин суханро ман шунидастам зи Мачнун борҳо!
Аз шамими ҳалқаи гесӯи анбарсои у
Аҳриманро бигсалад андар миён зуннорҳо.
Нест хубони чаҳонро чун лабаш хубоние,
Дидаам хубони оламро вале бисёрҳо.
Холи мушкин бар рухаш дидам, таачуб омадам,
К-аш бувад саҳни ҳарам манзилғаҳи куффорҳо.
Ёди чаъди туррааш дар гарданим доме бувад,
Чун таноби хайма андар гардани мисморҳо.
Ҳал нагардад уқдаҳои ин муаммо дар дилат,
Дар саводи зулфи у бошад бисе асрорҳо!
Ҳеч дар мулки чаҳон, Туғрал, намебошад чунин,
К-аш баранд аз ошиқон дил инчунин дилдорҳо!

Эй зи мавчи талъатат наззора дар гирдобҳо,
Хайрати ойина бошад шӯхии симобҳо!
Эҳтиёче нест дар кӯяш ба шамъи дил маро,
Шамъро нуре набошад дар шаби моҳтобҳо.
Фарши махмал мекунад сомони ғафлат дам ба дам,
Мешавад таъбири хайрат оқибат ин хобҳо.
Турфа оҳанге бувад сози навои ишқро,
Эй хуш он мутриб, ки дорад нағма з-ин мизробҳо!
Абрӯяш дар даъвии ишқам шаҳодат медиҳад,
Роҳате чун ман надорад зоҳид аз меҳробҳо!
Ашки ушшоқ аз ғамаш имрӯз тӯфон мекунад,
Мешавад дарё, ба ҳар ҷо чамъ гардад обҳо.
Кам зи Мачнун нестам, Туғрал, ба сахрои чунун,
Хондаам дарси ғамашро чумла фаслу бобҳо!

Эй баҳори ноз, баҳри зинати гулҳо биё!
Сайри дарё орзу дорӣ, ба чашми мо биё!
Кардаам дур аз рухат тамҳиди сомони чунун,
Эй сувайдои диламро дофъи савдо, биё!
Аз вафо дорем ҳар дам орзуи мақдамат,
Ҳар бунӣ мӯ чашми уммед аст, сӯйи мо биё!
Кай бувад биме ба мо з-ин сустмағзони дағал,
Гар биёӣ ҷониби мо, саҳт бепарво биё!
Дил зи ҳичрони ту ошуфтаст чун авроқи гул,
Марҳабо, эй гунҷаи ҷамъияти дилҳо, биё!
Нест қонуни муҳаббат сози найранги дуй,
Эй тани ман хоки поят, омадӣ, танҳо биё!
Эй хуш он мисраъ, ки, Туғрал, месарояд Бедиле:
«Ё маро аз худ бибар он ҷо, ки ҳастӣ, ё биё!».

Зи ораз бурқаъ афкандӣ, кушудӣ рӯйи зеборо,
Зи барқи рух зади оташ бисоти хирмани моро.
Сафед аз ингизори макдамат шуд чашми уммедам,
Хушо рӯзе, ки ҳамчун нур бар чашмам ниҳӣ поро!
Шудам чун лола аз доғи фиروقат борҳо ахгар,
Ниҳодӣ бар дилам бори дигар доғи сувайдоро!
Нагардад монегӣ чавлони ошиқ зеру бам ҳаргиз,
Ки фарке нест андар сози Мачнун кӯху сахроро!
Ба ҳар маҳфил, ки он шӯҳи париру дар сухан ояд,
Барад эъчози лаълаш қадри анфоси Масеҳоро.
Хаёли туррааш дар гардани ошиқ бувад доме,
Раҳой нест мумкин аз каманди зулфи ӯ моро.
Ба рӯйи шоҳиди гул ғоза зад машшогаи кудрат,
Ба ибрат чашм бикшо, гар ҳавас дорӣ тамошоро.
Нишони ҳастии мо маҳзи имкон аст дар олам,
Ҳавас дорӣ, зи мо мекун суроғи номи анқоро!
Илоҳӣ, такагоҳе нест моро чуз хумори май,
Асои мо, заифон, кун хаёли қадди миноро!
Намудам он қадар тамҳиди сомони сухан, Туғрал,
Ба гӯши шоҳиди маънӣ кунам икди Сурайёро!

Хузури хеш хоҳӣ, чабри моро,
Ту мағрурӣ ба хусн, эй бемадоро!
Ба сихи нози мижгонат кашидӣ
Дили дилдодагони мубталоро!
Якояк қатли аҳли ишқ кардӣ,
Намо лутфе ба маҳзунон, Худоро!
Бинолам гар зи ҳичрат, нарм гардад
Дили саҳти ҳазорон санги хоро.
Чаро бо мо насозӣ як такаллум?!
Ба меърочаш расонидӣ чафоро!
Агарчанде набӣ ҷониби ман,
Вале аз дур месозам дуъоро.
Насиме гар сабо орад зи кӯят,
Бад-ӯ ирсол дорам муддаъоро.
Зи ҳаҷрат Туғрали зори балокаш
Бимирад, чист фармони ту, ёро?!

Аз тапидан хона бар дӯши фано дорад хубоб,
Лангари киштӣ, ту гӯйӣ, аз ҳаво дорад хубоб.
Дам ба дам аз шавқ чун девонаи дашти чунун
Аз шикасти мавҷ занчире ба по дорад хубоб.
Кас набошад дар тириқи ишқ мӯҳтоҷи далел,
Кай дар ин амвоҷ фикри ноҳудо дорад хубоб?
Ҷуз сабукборӣ набошад роҳати озодагон,
Пушт андар кӯҳ доим аз садо дорад хубоб.
Ҳар замон дар мотами ғафлатпарастони ҷаҳон
Чун ҷароғи шоми ҳасрат ғиряхо дорад хубоб.
Зинҳор, аз нолаи ин зеру бам ғофил мабош,
Дар паси ин парда чандин нағмаҳо дорад хубоб!
Ҳайрате дорам, ки Туғрал, баҳри як дам зиндагӣ
Ин кулоҳи фахр бар сар аз кучо дорад хубоб?!

Ҳар кас, ки гул чид аз гулшани шаб,
Афтод нонаш дар рағани шаб.
Чун икди Парвин ҳосил тавон кард,
Гар хӯша чинӣ аз хирмани шаб?!
Додаст зинат хайёти қудрат
Аз тукмаи зар пероҳани шаб.
Раҳ метавонӣ бурдан ба мақсад,
Дар зерат ояд гар тавсани шаб.
Осон наёяд андар кафи кас,
Ганҷест пинҳон дар махзани шаб.
Бедор мешав, бошад, ки бинӣ
Субҳи саодат аз домани шаб!
Сад дурри қимат ояд ба дастат,
Гар роҳ ёбӣ дар маъдани шаб.
Кардаст, гӯё, машшотаи сунъ
Икди Сурайё дар гардани шаб.
Дар мулки зулфаш хоҳед рафтан,
Ғофил мабошед аз раҳзани шаб.
Ояд ба гӯшат фарёди Туғрал,
Гар баҳра гири аз шевани шаб.

Мебарад лаъли лаби ӯ нашъа аз мавчи шароб,
Мекашад домони зулфаш аз гиребони гулоб.
Ламъаи барқи рухаш ҳар дам ба ушшоқ он кунад,
Дар биёбон ташнаро ташвиши найранги сароб.
Ҳар замон дил орзуи теги обат мекунад,
То ба кай шамшери эҳсони ту бошад дар кироб?!
Тӯшаи лахти чигар дорам ба роҳат дуди ғам,
Мезанад фаввора, тарсам, тира гардад ин каоб.
Нусхаи девони ҳуснатро чӣ сон эҳсо кунам?!
Гар ҷаҳон дафтар шавад, васфи ту н-ояд дар ҳисоб?!
Эй ҷафоандешаи бадхӯ, Худоро, шафқате,
Чанд бошам аз шиканчи меҳнати ғам дар азоб?!
Карда устои азал имрӯз бо сад хуни дил
Ғунчаатро аз гулистони латофат интиҳоб.
То дами рӯзи қиёмат модари айёмро
Чун ту фарзанде набошад хоназоди Офтоб.
Ғесӯи Ширин бувад занҷири пойи Кӯҳкан,
Турраи Лайлӣ бувад дар гардани Мачнун таноб.
Аз сувайдои дилат зан рашҳаи фоли умед,
Мӯчиби борон бувад, гар тира бинмояд саҳоб.
Шоми ғафлат рафт охир, субҳи навмедӣ дамид,
То кучо обод бошад, хонаи ҳастӣ хароб?!
Ғӯямаш сад офарин бо хотири дарроки ӯ,
Ҳар кӣ бинвисад ба ашъори мани Туғрал ҷавоб!

Нағмаи ушшоқ бошад дар навои андалеб,
Нест ғайр аз дидани гул муддаъои андалеб.
Сорбони ранги гулшан дорад оҳанги сафар,
Кай бувад дар маҳмили ӯ чуз дарои андалеб?!
Тарсам аз улфатпарастихои сози нағмааш,
К-аш халад дар пойи гул хор аз садои андалеб.
Баски шуд меҳнаткаши шавқи тамошоҳои гул,
Гашта ҳам аз бори ғам қадди дутои андалеб.
Ошиқонро нанг бошад қисвати ранги гурур,
Нест ғайр аз хоксориҳо қабои андалеб.
Дар ҳарими васл дорад нола аз шаб то сахар,
Кас намедонад чӣ бошад муддаъои андалеб!
Пунбаи гафлат бувад шабнам ба гӯши ранги гул,
Нашнавад як бор акнун мочарои андалеб.
Ҳеч аз сахни чаман берун намеояд, магар
Печу тоби нола шуд занчири пойи андалеб?!
Мезанад парвонасон худро ба шамъи рӯи гул,
Ин қадар лозим бувад будан кирои андалеб!
Барфишон аз шабнами авроқи гул дар набзи ӯ,
Чуз гулоби васл кай бошад давои андалеб?!
Дод ин фатво шабе парвонаи шамъи адаб:
Нест кам аз хуни Туграл хунбаҳои андалеб!

Дар кишвари малоҳат шоҳӣ туро тамоm аст,
Шамшоду сарву тӯбо бо қоматат ғулом аст.
Дар ҳар кучо, ки биnam авсофи хулку хӯят,
Бо савманоту масҷид «мо-қола» 3-ин калом аст.
Чун гунча лаб кушоям, васфи туро намоям,
Ғайр аз ҳадиси рӯят дигар маро ҳаром аст!
Хусни бутони олам рӯ дар завол дорад,
Дар авчи хубрӯйӣ меҳри туро қиём аст.
Чашми сиёҳи мастат бегона аз ниғаҳ шуд,
Ҳиндуи холи лаълат ноошнои ром аст.
Мо пухтағони ишқем дар мичмари ғами ту,
Мағзор булҳавасро, азбас ҳанӯз хом аст.
Аз қисмати нахустин ишқат ба мо расида,
Ойина бо Сикандар, Чамро ҳавола ҷом аст.
Бо аҳли гулӯзорон зинҳор дил набандед,
Аз андалеби гулшан бо гӯшам ин паём аст.
Дар боргоҳи васлат ҷон тӯҳфа бурд Туғрал,
Шамшери хунҷаконат азбаски бенаём аст.

Ҳаё перохани андоми ноз аст,
Тағофул пардаи қонуни роз аст.
Бибин, зеру бами тори муҳаббат
Ба мизроби хамӯши нағмасоз аст!
Ба дашноме, рақибонро навозад,
Аҷаб шӯхе, ки ӯ душманнавоз аст.
Намеояд барои пурсиши ман,
Ба роҳи интизораш дида боз аст.
Аз он қул-қули миноро шунидам,
Дилам вақти қиёмаш дар намоз аст!
Ба субҳи васл дорам интизорӣ,
Шаби ҳичрон аҷаб дурудароз аст.
Ба каф осон наёяд домани васл,
Басе дар роҳи ӯ шебу фароз аст.
Дари хомӣ кушо, то пухта гардӣ,
Калиди қуфли таҳқиқаш маҷоз аст!
Маъонӣ сайд шуд, Туграл, зи Шоҳин,
Ки сайди чангулаш анқо, на боз аст!

Дилбарам пур пурчафо афтодааст,
Дур 3-ойини вафо афтодааст.
Бар дилам аз новаки бебоки ў
Сад ҳазорон нағмаҳо афтодааст.
Дар раҳи ишқаш чу ман бисёр кас
Аз гирифторӣ зи по афтодааст.
Дар ҳавои васлаш аз даври аласт
Бар сарам ин мочаро афтодааст.
Зоҳидо, аз қисмати рӯзи азал
Муғ маро, масҷид туро афтодааст!
Куръаи дарёкашӣ бо номи ман
Аз хати килки қазо афтодааст.
Туғрал, аз зеру бами ашъори ту
Сози мазмун дар садо афтодааст.

Ақиқ аз ҳасрати лаъли ту хун аст,
Ҳилол аз шарми абруят нагун аст.
Ба ҳолам раҳм кун, эй шӯхи золим,
Ки аз ҳачри ту аҳволам забун аст!
Чу ман аз як ниғаҳ сад кушта дорӣ,
Майи майхонаи чашмат фусун аст.
Дилам бурдиву дилдорӣ накардӣ,
Анисам меҳнату ёрам чунун аст!
Ба ёди ҳасрати мими даҳонат
Қади ушшоқ аз ғам ҳамчу нун аст!
Биё, эй қон, ки қони мустамандат
Ба истиқболи ту аз тан бурун аст.
Ало, эй шӯхи бепарвои золим,
Намепурсӣ, ки аҳволи ту чун аст!
Гули рӯи туро то дид Туғрал,
Дилаш чун гунча дойим ғарқи хун аст.

Ҳочати ман дар ду олам чуз гули рӯи ту нест,
Равзаи ризвони ман ғайр аз сари кӯи ту нест.
Аз тавофи Каъбаву дайру ҳарам моро чӣ ҳаз?!
Масҷиду меҳроби ман ғайр аз сари кӯи ту нест!
Як даме осуда набвад ин дили маҷрӯҳи ман,
Лаҳзае ҳолӣ зи савдои такопӯи ту нест!
Обутоби сунбули зулфи бутон дидам, вале
Печутоби турраи марғулаи мӯи ту нест!
Бо нигоҳе хонаи дилро мунаввар мекунӣ,
Ваҳ, ин кӯҳли дӯстӣ дар чашми ҷодуи ту нест!
Чанми ибратро кушодам бо тамошои чаман,
Қомати шамшод ҳамчун қадди дилҷӯи ту нест!
Дидаам имрӯз як-як шоирони рӯзгор,
Шоире чун Туғрали зору дуогӯи ту нест!

Ҳар киро шӯхи парирухсор аст,
Соғари ишрати ӯ саршор аст.
Зоҳидеро, ки сафо дар дил нест,
Субҳаи ӯ на кам аз зуннор аст.
Зулфи ӯ дидаму гуфтам дар дил:
Ҳар кучо ганҷ бувад, гар мор аст.
Аз лабаш вақти сухан дур борад,
Лаъли ӯро зи Бадахшон ор аст.
Кай бувад ёр барӣ аз агёр?!
Як гуле нест, ки ӯ бехор аст!
Дар талаб неҳ ту қадам охиста,
Кӯҳи ин бодия ноҳамвор аст!
Кӯҳкан чон ба абас мебозад,
Кандани кӯҳи ғамаш ночор аст.
Уқди зулфаш нашавад ҳал осон,
Ки ба ҳар ҳалқаи ӯ асрор аст.
Бефано кай бувад имкони вусул,
Ба ҳарими ҳарамаш гар бор аст.
Хурда дар гуфтаи Туғрал кам гир,
Коснӣ ҳам гуле аз гулзор аст!

Қомати дилҷўйи ў сарви гулистони кист?!
Орази тобони ў шамъи шабистони кист?!
Гар набувад тири ў сўйи манаши дам ба дам,
Бар дили маҷрўҳи ман новаки пайкони кист?!
Боди сабо мебарад қофила бар қофила,
Силсилаи мушқро, зулфи парешони кист?!
Ханда ба гул мезанад вақти тамошо ба боғ,
Фунҷаи лаъли лабаш аз чаманистони кист?!
Душ ба хоки дараш нола задам ҳамчу най,
Ҳеч нагуфт он санам як қалам афғони кист!
Гар на ба дашти ҷунун роҳнаварди туам,
Ин ҳама дар пойи ман хори мағелони кист?!
Пир шудам аз ғамаш, хатти баротам надод,
Сабзаи Хизри лабаш аз хати райҳони кист?!
Рашк барад аз ҳасад тўтии Ҳиндустон,
Туғрали ширинсухан аз шакарестони кист?!

Дар тариқи ишқ касро раҳбаре даркор нест,
 Хонаи ойинаро бому даре даркор нест.
 Мекашад куллоби ҷазби ишқ сӯят дам ба дам,
 Бисмили шавқи туам, болу паре даркор нест.
 Кай бувад шероза дар ҷузви китоби ошиқон?!
 Дар саводи сафҳаи дил мистаре даркор нест!
 Фарши таслими сучуди хонақоҳи ишратам,
 Хутбаи мино гар ин аст, минбаре даркор нест.
 Дар тилисми унсури ин чорсӯйи эътибор
 Ҳеч дар савдои ғам симу заре даркор нест.
 Кӯхро ҳаргиз гаронӣ аз садо монез нашуд,
 Ин бувад тамкин агар, гӯши каре даркор нест.
 Паҳлуи ушшоқ бошад гарми савдои чунун,
 Фарши Маҷнун аст ҳомун, бистаре даркор нест.
 Метавон рафтани ба ҳиммат аз Замин дар Осмон,
 Бори Исо гар ҳамин бошад, харе даркор нест!
 Ваҳ, чӣ хуш гуфтаст, Туғрал, Бедили баҳри сухан,
 «Дарди дилро бандаам, дарди саре даркор нест!»

Ҳар лаҳза ба дил аз мижаат захми хаданг аст,
Абрӯи камони ту магар кори фаранг аст?!
Машхур бувад гул ба чаман гарчи ба хубӣ,
Аз хичлати рухсори ту аз ранг ба ранг аст.
Ахволи маро дидию раҳми ту наёмад,
Дил нест магар дар бағалат, қитъаи санг аст?!
Дуди ғами меҳнат накунад тира диламро,
Ин ойина он нест, ки ў қобили занг аст!
Дар баҳри ғамаш ҳар кӣ фитад, нест халосӣ,
К-ин луччаи дарё ҳама дар коми наҳанг аст!
Бошад рақами доғи сувайдои дили ман
Он нуқта, ки сармашқи хати пусти паланг аст.
Дар шуълаи шамъи дилам, эй ишқ, мазан об,
Сулҳе, ки ту меҳоҳӣ, саропо ҳама чанг аст!
То чанд бигуӣ сухане аз даҳани ў,
Бигзар ту аз ин дағдаға, к-ин қофия танг аст!
Осон набувад даъвии савдои висолаш,
Маъҷуни хаёлат ҳама аз нашъаи банг аст!
Васле, ки бувад дар паяш андешаи хичрон,
Шахдест ба коми ту, ки аз таъми шаранг аст.
Шабдези ҳавас чанд дар ин бодия ронӣ,
Раҳ дурудароз аст, вале аспӣ ту ланг аст?!
Туграл, ҳама дар банди сухан баски асиранд,
Имрӯз маро аз ғазалу қофия нанг аст!

Хеч дар мулки ҷаҳон чун ӯ парирухсор нест,
Аҳриманро беҳтар аз ғесӯи ӯ зуннор нест!
Ҳар замон чун шамъ андар хонаи дил бинамаш,
Садди роҳи он парӣ ҳаргиз дару девор нест!
Арзи ҳочотат ҳичоби акси матлаб мешавад,
Ҷуз нафас ойинаи дилро дигар зангор нест!
Қист, бошад дар шаби ҳичрон анису ҳамдамаш?!
Ҷуз ҳаёли Лайлӣ дар Мачнун дигар ғамхор нест!
Дар биёбони ғамаш аз сар қадам бояд туро,
Ин раҳи ишқ аст, чун роҳи дигар ҳамвор нест!
Эй сабо, оҳистатар бигзар ба ойини адаб,
Дар ҳарими ҳурмати ӯ ҳеч касро бор нест!
Мекунӣ, Туграл, кунун парвоз дар авҷи суҳан,
Ҳеч кас имрӯз монанди ту дар ашъор нест!

Омаду дар пеши ман аз ноз ҷавлон карду рафт,
Хотирамро ҳамчу зулфи худ парешон карду рафт.
Баски селоби сиришкам омад аз ҷуши ғамаш,
Қасри бунёди диламро сахт вайрон карду рафт.
Душ дидам дар чаман аз ноз уро чилвагар,
Дастӣ мо андар гиребон, гул ба домон карду рафт.
Будам имон гарчи дар пайгамбари хуснаш, вале
Куфри зулфаш омаду торочи имон карду рафт.
Дишаб аз лаъли Бадахшон шуд хикоят, лаъли ӯ
Хандае аз нописандӣ дар Бадахшон карду рафт.
Бурқаъ аз рух барфиканду чеҳраи худро намуд,
Тоқату сабру қарорам бурду сомон карду рафт.
Қард бо ними ниғаҳ чони маро аз тан бурун,
Мушкили сахти маро бисёр осон карду рафт.
То ба арзи чилва омад дар чаман рӯи гулаш,
Булбули шӯридаро дар боғ нолон карду рафт.
Эй хушо, Туғрал, ки Бедил месарояд мисраъе:
«Хонаи дил дар сари раҳ буд, вайрон карду рафт».

Сарви ман, боз о, ки то сарви хиромон бинамат,
Хар тараф чавлон намо, то масти чавлон бинамат!
Шуд дилам парвона андар оташи шамъи рухат,
К-аз фуруғи чеҳра бар он рӯ чароғон бинамат.
Хок шуд дар роҳи ишқат ҳамчу ман бисёр кас,
Аз губори ошиқон гарде ба домон бинамат!
Нест чуз хоки дарат дорушшифои хастагон,
Марҳаме дар илтиёми захми ҳичрон бинамат!
Душ дидам бо ҳазорон чилва чун товуси боғ,
Ҳамчу гул имрӯз бо тарфи гулистон бинамат.
Мезанад меҳри рух аз субҳи баногӯши ту дам,
Осмони ҳусро хуршеди тобон бинамат!
Кай кунад фикри Фалотун имтиёзи набзи мо?!
Дарди бедармони ғамро сахт дармон бинамат!
Эй хуш он мисраъ, ки, Туграл, месарояд Бедиле:
«То абад, ё Раб, асои нотавонон бинамат!»

Яксар шарори ишқаму оҳам забона аст,
Ойинадори дардаму ҳайрат баҳона аст.
Хирман кунед донаи гавҳар зи ашки ман,
Дар ҳар тараф, ки сели сиришкам равона аст.
Эй ноҳудо, ту лангари киштӣ зи сабр кун,
Баҳри муҳити ишқ аҷаб бекарона аст!
Мо ошиқему шӯҳраи офоқ гаштаем,
Аз мо бaсе ба олами имкон фасона аст.
Набвад ба сози пардаи ушшоқ зеру бам,
Оҳанги сози нағмаи мо з-ин тарона аст.
Ҳайронам аз хаданги камони расои ӯ,
Ҳар ҷо дилест, тири ғамашро нишона аст.
Ашке, ки мечакад ба раҳи интизори ӯ,
Дар киштзори мӯҳраи уммед дона аст.
Туғрал, гузаштаам зи таманнои қасру чоҳ,
Боми фалак, ки бар сари ман сақфи хона аст.

Шӯри дарёи муҳаббат мавҷе аз оби ман аст,
Барқи шамшери ҳаводис ламъаи тоби ман аст.
Пардадори сози қонуни баму зери гамам,
Нағмаи «Ушшок» аз оҳанги мизроби ман аст!
Нест чуз таъбири ҳайронӣ маро фоли дигар,
Фарши махмал саргузашти қиссаи хоби ман аст.
Мезанад меҳри дилам гар баҳя дар чайби сахар,
Чоки домони катон лекин зи маҳтоби ман аст.
Хондаам дарси адабро пеши устои чунун,
Қадди Моҳи нав дуто аз вазъи одоби ман аст.
Чӯши тӯфони сиришкам дорад оҳанги дигар,
Хоки саҳрои чунун тамҳиди селоби ман аст.
Тоқати як олам аз абруӣ ёрам тоқ шуд,
Сачдагоҳи сад чабин аз шавқи меҳроби ман аст.
Эй хушо аз мисраъи Бедил, ки ,Туғрал, гуфтааст:
«Базми гардун субҳхез аз лаъли сероби ман аст».

То зеру бами нағмаи мизроби ту соз аст,
Оҳанги навоят ҳама аз пардаи ноз аст.
Чуз оҳани ғам кай бувад асбоби футӯҳат
Дар қуфли ҳақиқат, ки калидаш зи маҷоз аст!
Душман бувад, эй дӯст, ба ҳар кас натавон гуфт
Асрори ғами ишқ, ки бе маҳраи роз аст!
Раҳ нест ба гирди ҳарами ёр касеро,
Дар бодияи ишқ бaсе шебу фароз аст.
Ҳар кас кунад аз машраби худ пеши ту изҳор,
Соғар ба тамошову суроҳӣ ба намоз аст.
Кӯтоҳ намуд аз ҳама савдои ҷаҳонам,
Зулфи ту, ки сармои як умри дароз аст.
Акси ту, ки чун шӯхии парвози кабутар,
Монанди ниғаҳ чилвағари дидаи боз аст.
Туғрал, чӣ хуш аст маънии ин мисраъи Ҳофиз:
«Рухсораи Маҳмуд кафи пойи Аёз аст!»

Сиришкам донан беҳосили кист?!
Кумоши нола бори маҳмили кист?:
Дилам ҳар лаҳза дорад изтиробе,
Тапишфарсуди шавқи бисмили кист?!
Гухаррез аст чашми ингизорам,
Намедонам, ки ин сарманзили кист!
Набошад гар ба қатли мо кашада,
Хами абруйи теғи қотили кист?!
Ба давр осон нагардад ин тасалсул,
Гираҳ дар зулфи ӯ аз мушкили кист?!
Забонаш ҳамчу тӯтӣ дар такаллум,
Шакаррези бисоти маҳфили кист?!
Бурун шуд аз қафам нақди дил, аммо
Надорам дил, намедонам дилам кист?!
Давонад ҳар тараф тӯфони ашкам,
Насиби заврақам аз соҳили кист?!
Хушо, Туғрал, аз ин мисроъи Бедил:
«Наям огаҳ, ба чанги ӯ дили кист?!»

Боди риндонро шароби кавсарист,
Гардани мино дар огуши парист.
Аз румузи мушкिलоти зулфи ӯ,
Гар гузаштӣ бетааммул, сарсарист!
Инқилоби ранги фитрат кор нест,
Модағиҳои заған ҳам аз нарист!
Чавҳарат ойинасон гул мекунад,
Хушкӣи савдоят аз чӯши тарист.
Охи булбул мезанад оташ ба боғ,
Дар бараш гар чомаи хокситарист.
Санғдилро нест раҳ дар базми мо,
Душмани ин шишаву мино парист.
Раҳбари нол аз заифӣ нола шуд,
Маҳрами қонуни соз аз лоғарист.
Тарфи улфат дода рухсораш ба ҳам,
Обу оташро агарчӣ доварист.
Ҳамчу зулфаш нест устои дигар,
Баски шогирдаш сипехри чанбарист!
Наргисаш ғоратгари ислому дин,
Сунбулаш зуннори машқӣ кофарист.
Дар фиروق аз толеъи бахти бадам,
Гарчи фолам куръаи некахтарист.
Чашми ҷодуи ту дар машқӣ фусун,
Сархати афсуну сеҳри сомарист!
Чор сӯят панчи навбатзан пур аст,
Гар ба савдои ту шашшум муштарист.
Ҳаббазо, Туғрал, ки Бедил гуфтааст:
«Худнамоиҳо касофатчавҳарист!»

Рухаш имшаб чароғи хонаи кист?!
Нигоҳам шаҳпари парвонаи кист?!
Ҳадиси кӯтаҳи зулфаш дароз аст,
Шаби мо рӯз аз афсонаи кист?!
Зада ашкам зи шодӣ хаймаи ғам,
Саводи чашми ман кошонаи кист?!
Чунун хезад дар ин роҳ аз губорам,
Хироми шӯҳии мастонаи кист?!
Надорад ҳосиле чуз ноумедӣ,
Надонам, тухми дил аз донаи кист?!
Хуморе дорам аз дарди сари ғам,
Губорам аз хати паймонаи кист?!
Забони ҳарфи ғесӯяш надонам,
Ки охир тарҷумонам шонаи кист?!
Сари зулфаш фитад дар пойи хушам,
Надонам, ҳалқаи девонаи кист?!
Фуломи ҳалқабардӯши ду гӯшам,
Ҳадиси дилкаши чононаи кист?!
Хушо аз мисраъи Бедил, ки ,Туграл,
«Сиришкам нусхаи девонаи кист?!»

Сархати машки чунун зулфи парешони кист?!
Сурмаи бахти сияҳ наргиси фаттони кист?!
Гар на хаданги туро синаи ман шуд ҳадаф,
Бар дили маҷрӯҳи ман новаки пайкони кист?!
Забти инрони нафас баски маро мушкил аст,
Ҳеч надонам, ки дил дар хати фармони кист?!
Акси ту набвад агар бар дили ман чилвагар,
Дидаи ойнаам ин ҳама ҳайрони кист?!
Меравад аз чашми ман дам ба дам аз беҳудӣ
Ашки парешони ман, кӯйи гиребони кист?!
Фунҷаи лаълаш нашуд бираи танбули ман,
Сурхии ёкути ӯ оташи марҷони кист?!
Манзари чашмам агар нест туро мунтазир,
Дар раҳи сайли бало хонаи вайрони кист?!
Сояи миҷғони ӯ сӯзани ҷайбам нашуд,
Риштаи оҳи дилам баҳяи домони кист?!
Туграли ширинсухан, маънии Бедил нигар:
«Қомати барҷастаат мисраъи девони кист?!»

Ҳаёти Туграл аз ишқи ҳабиб аст,
Қафои Туграл аз дасти рақиб аст.
Бувад Туграл асири зулфи ҷонон,
Ба Туграл ҳар чӣ ояд, ё насиб аст.
Яке о сӯйи беморони ишқат,
Ки бемор интизор андар табиб аст.
Биё, эй ҷон, ба истикбол берун,
Ки ҷонон сӯйи мо ояд, қариб аст.
Чаро аз ҳаҷри ӯ чун най нанолам,
Ки чун маҳчур бе сабру шикеб аст!
Агар ояд ба сӯйи кулбаи ман,
Навозишҳои ӯ баҳри ғариб аст.
Надонам хоб бо афсона, Туграл,
Ҳамегӯям: дуогӯяш Нақиб аст.

Ҳино аз хуни мардум баста дастат,
Шуда гулгун ду лаъли майпарастат.
Ба қавли ошиқон теги ду абрӯт,
Зи мижгон саф кашида чашми мастат.
Ба мо килки қазо ишқат навишта:
Маро ошиқ, ту маъшуқ аз аластат.
Ҷаҳони хуснро шоҳи мусаллам,
Ту ро гардид аз тарзи нишастат.
Агар андар муҳити ғам дили мо
Шавад моҳи, ки то гирӣ ба шастат?!
Наям осуда аз ишқи ту, Туғрал,
Инони ихтиёри ман ба дастат?!

Чок аст, гӯё, пероҳани субҳ,
Анҷум бирезад аз домани субҳ.
Шабгир мекун, гар метавонӣ,
Наззораи меҳр аз равзани субҳ.
Монанди хур бош, то бигзаронӣ,
Тири иҷобат аз ҷавшани субҳ.
Савдои ғамро дигар илоҷе,
Ҳаргиз набошад ҷуз равғани субҳ.
Ҷоки дилатро натвон фуру кард
Ҷуз риштаи оҳ бо сӯзани субҳ.
Сиррест махфӣ: бидрид ногаҳ
Пероҳани шаб андар тани субҳ!
Монанди булбул фарёд мезан,
То бу, ки оӣ дар гулшани субҳ!
Роҳи тавассул касро набошад
Беҳолии шаб дар маскани субҳ.
Ганҷи саодат бошад насибат,
Гар баҳра гӣрӣ аз маҳзани субҳ.
Ҷовид бодо ашъори Туғрал,
Ҷидаст гавҳар аз маъдани субҳ!

Ҳар кас, ки бошад ҳамхонаи субҳ,
Чун меҳр гардад парвонаи субҳ.
Дорад зи мастӣ чун баҳри маввоч,
Андар даҳан каф девонаи субҳ.
Дар охири шаб, зинҳор, гӯед
Бо гӯши Хуршед афсонаи субҳ.
Машшотаро гӯ, созад мутарро
Гесӯи шабро аз шонаи субҳ.
Фарз аст бо мо ноошноӣ,
Ҳар кас, ки бошад бегонаи субҳ.
Дар базми имкон бе саъю кӯшиш
Восил нагардад чононаи субҳ.
Гофил мабошед, ёрон, ки дорад
Ганчи фаровон вайронаи субҳ!
Сад хӯша хирман ҳосил тавон дод
Дар мазраи дил аз донаи субҳ.
Дар сина чо кун, ҳар гаҳ, ки гӯяд
Дарси адабро фарзонаи субҳ.
Наззора мекун монанди Туғрал
Аз равзани дил кошонои субҳ!

Эй он, ки дорӣ як хирмани рух,
Як бўса кофист аз маъдани рух!
Килки нахустин кардаст таҳрир
Аз хатти райҳон бар домани рух.
Ҳамчун ғазолон чашмони шӯхаш,
Сунбул тавон чид аз гулшани рух.
Гар аспӣ мақсад кардӣ зи фарзин,
Раҳ кай тавон бурд дар маскани рух?!
Фили дамонро бар хок орад,
Дар чилва ояд гар тавсани рух.
Хоҳӣ, ки гардад ҷавҳар намоён,
Сайқал тавон зад дар оҳани рух.
Ҳар гаҳ, ки хоҳӣ зулмоти зулфаш,
Раҳ метавон бурд аз равшани рух.
Ганчури ҳикмат кардаст пинҳон
Сад ҷавҳари ҷон дар маҳзани рух.
Гирад ҷаҳоне бо як шабеҳун,
Ғофил мабошед аз рафтани рух!
Назди ҳаёлат имрӯз Туғрал
Шартанҷ бозад аз дидани рух.

Ёди айёме, ки ҳар дам бо манат пайғом буд,
Шаҳди мазмуни ҳадиси дилкашат дар ком буд!
Дам ба дам, соат ба соат аз навиди номаат
Тарфи гулзори хаёли ман баҳорайём буд.
Аз калом-т «во сабр, во тафсир» мекардам мудом,
Изтироби мурғи дил дар ҳалқаи ором буд.
Мекашидам сайди ишратро ба қуллоби хатат,
Печутоби мавчи мактубат каманди дом буд.
Накҳати рамзи саводи нома аз иншои ту
Дар димоғи хушкмағзон равгани бодом буд!
Доштам сомони мастӣ аз кушоди маъният,
Матлаъи меҳри нишонам аз дару аз бом буд!
Туғрал аз мазмуни истиғнош акнун пухтааст,
Боғбони гулшани лутфаш ҳамоно хом буд.

Партави ойнаам ҳайратбаёнӣ мекунад,
Сурати Беҳзоди фикри ман на Монӣ мекунад.
Вазъи мизони хаёламро мапурс аз нозукӣ,
Соҷаи мӯе ба ёд ояд, гаронӣ мекунад!
Уқдаҳои мушкили рамзу киноёти маро
Фаҳмад он доно, ки ҳалли Булмаёнӣ мекунад.
Дар-сарири мӯшикофӣ шоҳам аз фикри расо,
Дар диёри назм табъам ҳукмронӣ мекунад.
Ахтари толеъ ба авҷи донишам дунбола зад,
Мулки маъниро дилам соҳибқиронӣ мекунад.
Ҳар кӣ шуд дар баҳри ашъорам нахустин ноҳудо,
Заврақ аз фаҳми баланди хеш сонӣ мекунад.
Мӯҳраи нарди бисоти байти мавзуни маро
Ҳар касе бо қадри дониш донаронӣ мекунад.
Дар шикори сайди маъниҳои ваҳшатроми ман
Кӣ хаданг аз ғамза, кӣ абрукамонӣ мекунад?!
Туғралосо рӯзу шаб дар авҷи мазмунҳои бикр
Тойири рамзи нукотам парфишонӣ мекунад.

То назокат з-он хироми қадди дилчӯ мечакад,
Аз ҳаё сарв об ғашта бар лаби чӯ мечакад.
Рамзи зулфи ӯ ба саҳрои Хутан шуд ошкор,
Хуни ҳасрат то абад аз нофи оху мечакад.
Аз латофатҳои хусни обдори ӯ мапурс,
Мавҷи ғавҳар аз ҳадиси васфи он рӯ мечакад.
Бисмилам карду ба хок андохт он золим ҳанӯз
Қатраҳои хуни ман аз теги абрӯ мечакад.
Булҳавас, бигзар зи савдои ҳаёли зулфи ӯ,
Сели тӯфони бало аз ҳар сари мӯ мечакад!
Эй дил, андар остони ӯ расӣ, гофил мабош,
Рашҳаи андӯху ғам аз хоки он кӯ мечакад!
Аз раҳи мастӣ ҷаҳонеро, бибин, дар хок зад,
Хуни мардум дар ба дам з-он ҷашми ҷоду мечакад!
Дар ғазаб чини ҷабинаш дидаму гуфтам ба дил:
Шарбати сиркангубин аз шохи лемӯ мечакад.
Туғралам дар сайди маъниҳои рангини баланд,
Аз сафои шеъри ман то ҳашир лӯълӯ мечакад!

Оҳ, аз даври фалак як лаҳза бар комам нашуд,
Куръаи фоли тараб як бор бар номам нашуд!
Дар ҳавои васли матлаб кардам аз ором рам,
Ҳеч амре мӯчиби таскини оромам нашуд.
Сӯхтам дар оташи ҳасрат чу ҳинду борҳо,
Холи ҳиндуи бутон аз бахти бад ромам нашуд.
Гарчи нӯшидам базе паймонаҳои заҳри ғам,
Аз майи ишрат вале як чуръа дар ҷомам нашуд.
То ниҳодам дар паси сайди талаб доми умед,
Мурғи ин ваҳшатсаро дар ҳалқаи домам нашуд.
Хонабардӯши хаёлаш мунтазир шаб то сахар,
Як тулӯи кавкаби бахт аз лаби бомам нашуд.
Тугралам дар дом шуд 3-он ҳар ду бодоми тараш,
Як илочи хушкии савдо зи бодомам нашуд.

Ғамзаи мардумшикорат ғорати чон мекунад,
Ишваи обидфиребат қасди имон мекунад.
Бурқаъ аз рух барфикан, бепарда гардад оламе,
Акси рӯят таъна бо Хуршеди тобон мекунад.
Доғи ишқи туст, эй Лайлӣ, на Мачнунрову бас,
Печутоби сунбулат ошӯби даврон мекунад!
Ханда зан бар рӯям, эй гул, то нагириям баъд аз ин,
Варна сели ашқи ман дар баҳр тӯфон мекунад!
Ин чӣ бераҳмист, хони ошиқонро аз ғазаб
Вокашида бар сари ҳар меҳи миҷгон мекунад!
Аз хати райҳони лаъли ӯ маро маълум шуд:
Лашқари Шоми Ҳабаш ин шаҳр вайрон мекунад!
Туграл, ар хоҳӣ висолаш, нола кун шому саҳар,
Нолаи булбул саҳар гул дар гулистон мекунад.

Гунча аз лаъли ту сабақ гирад,
Дурру ёқут дар табақ гирад.
Чашмат аз хуни бода баста ҳино,
Боч аз сурхии шафақ гирад.
Назди таҳрири васл килки маро,
Шаҳди мазмун димоғи шақ гирад.
Ошиқ аз лаъли ту ба Хизри хат
Даъвии бўса карда ҳақ гирад.
Ба фиребу фусуну макр рақиб
Аз гулоби ту кай арақ гирад?!
Юсуф ойини дилбарии туро
Гар бибинад, аз ин насақ гирад.
Назми Туғрал ба ҳар китоб, ки ҳаст,
Зинат аз шеъри ӯ varaқ гирад!

Шабе дар хотирам зулфи ту омад,
Хаёли нофа аз ёдам баромад.
Кушо имрӯз абвоби табассум,
Шаби хичронат, эй золим, сар омад!
Баромад аз дилам ғамҳои олам,
Ғами ишқи ту то дар дил даромад.
Ба рағми ман зади бо ғайр тире,
Хадангат бар нишони ман наёмад.
Шавад боғ аз хазон то ҳашр эмин,
Агар бар ҷониби гулшан хиромад.
Фитод овозаи ҳуснат ба олам,
Зи тахти дилбарӣ Юсуф фаромад.
Кашад берун гуҳарҳои маъонӣ,
Ба ҳар ҷо чангали Туграл даромад!

Ёр ба ман боз чафо мекунад,
Тарки мудорову вафо мекунад.
Мезанадам гарчи ба тори нигаҳ,
Раҳмату бераҳмӣ намо мекунад.
Мекушадам ҳар нафасе чанд бор,
Шукр, ки ин зулм маро мекунад!
Чаши ман афтад ба руҳаш дар намоз,
Даст ба рӯ баҳри дуё мекунад.
Ҷониби масҷид гузарам аз қазо,
Ҳамчу намозам, ки адо мекунад.
Гарчи дил аз захми чафояш пур аст,
Лаъли лабаш боз даво мекунад.
Хоҳам агар бўса кунам нақши пош,
Аз паси худ шӯр бапо мекунад.
Пардаи сози ғами ӯ аз фироқ
Нағмаи «Ушшоқ» наво мекунад.
Туғрали рӯхам ба ҳарими дараш
Дам ба дам аз шавқ ҳаво мекунад.

Ранги рухсори ту аз рухсори гул нанг оварад,
Гул агар рӯи ту бинад, ранг аз ранг оварад.
Ҳалкаи пурпечутоби турраи шабранги ту
Дар хамаи чавғони худ сад дил ба найранг оварад.
Ёбад андар даҳр ҳамчун Хизр умри ҷовидон,
Ҳар кӣ дар оғуши худ як шаб туро танг оварад.
Масти саҳбон ҷамоли анваратро ҳолатест
Дар хаёлаш то абад кай нашьаи банг оварад?!
Қомати шамшоди зебон туро бинад агар,
Бар сари нахли санавбар боғбон санг оварад.
Ламъае гар аз гули рӯи ту афтад дар чаман,
Будбули шӯридаро ҳар дам ба оҳанг оварад.
Муждаи эъҷози Исо медуҳад оҳанги ӯ,
Мутрибе гар нағмаи ишқи ту дар чанг оварад.
Месазад, гӯяд Фалотун офарин бар табъи ман,
Туғралам гар дониши худро ба фарҳанг оварад!

Ҳар киро зулфи анбарин бошад,
Мор дар ғанчи ӯ қарин бошад.
Ҳаст Кайвон ғуломи ҳиндуят,
Гарчи дар чархи ҳафтумин бошад!
Тавсани умри бандаро зи азал
Доғҳои ту бар сурун бошад.
Моҳ дар пеши хирмани хуснат
Ҳамчун Хуршед хӯшачин бошад.
Хуққаҳои ақиқи лаъли лабат
Ҳолами хусро нигин бошад.
Ангубинро ба назди гуфторат
Нисбати захру ангубин бошад.
Сарв дар пеши қадди дилҷӯят
Аз ҳаё мойили Замин бошад.
Гуфтамаш: «Мурдам аз ғамат», гуфто:
«Ишқи моро натиҷа ин бошад!»
Чуз ҳаёлат ба хотири Туғрал
Нест чизе, ки ҳамнишин бошад!

Гунчаро лаъли лабат дилхун кунад,
Сарвро нахли қадат вожун кунад.
Лаҳҷаи лаъли ту аз хоки адам
Мурдаи садсоларо берун кунад.
Он чӣ савдои ту бо ман мекунад,
Кай ғами Лайлеӣ бо Мачнун кунад?!
Марҳами васли ту дардамро давост,
Лек ҳичронат ғамам афзун кунад.
Чашмат ар Морут бинад, баъд аз ин
Тарки таълими фани афсун кунад.
Ашқам аз ҳачри ту чун дарё шавад,
Рафта-рафта таънаи Чайхун кунад.
Номи ту равшан шавад, ҳар кас, ки ӯ
Фаҳми рамзи Туғрали маҳзун кунад.

Аргувон дар пеши рухсори ту берангӣ кунад,
Гунча аз хандидани лаъли ту дилтангӣ кунад.
Хусни Юсуфро агар Парвин барои имтиҳон
Бо тарозу баркашад, кай бо ту ҳамсангӣ кунад!?
Монии Чин гар бибинад чини абруйи туро,
Дар татаббуъхонаи Чин нақши аржангӣ кунад.
Дар тариқи мадҳи ту дар соҳати дашти варақ
Ройизи килки ман аз по афтаду лангӣ кунад.
Ҷомае бо қоматат гар аз сухан дӯзам, вале
Сад қабои ноз андар қоматат тангӣ кунад!
Эй гули боғи латофат, аз кадомин гулбунӣ?!
Ҳар кӣ рухсори ту бинад, булбулоҳангӣ кунад!
Нисбати Хуршед бо рӯйи ту бошад ҳамчунин
Он тасаввурҳо, ки афюн бар сари бангӣ кунад!

Сарам ба зери кудуми ту гар ғубор шавад,
Зи юмни мақдами ту хони ман мазор шавад.
Яке гузар ба сари турбатам, ки баъд аз марг,
Зи хоки ман ба раҳат наргис интизор шавад.
Даме ба сӯйи чаман бигзару тамошо кун,
Ки сахни боғ пур аз гул-ғули ҳазор шавад.
Суман, ки зулфи туро дид, сар фуруд орад,
Гул аз таровати рухсораи ту хор шавад.
Лабат, ки вақти такаллум ҳаёт мебахшад,
Масеҳ аз лаби лаъли ту шармсор шавад.
Амири кишвари ҳусниву нест монандат,
Ҳар он кӣ рӯйи туро дид, беқарор шавад.
Манам, ки ҳалқабағӯши туам, намепурсӣ,
Чӣ мешавад, ки туро Туграл эътибор шавад?!

Шабнами арзи адаб аз чашми ҳайрон рехтанд,
 Донаи уммедро чун меҳр яксон рехтанд.
 Ҳар кӣ шуд ҳамчун садаф дар саъйи сомони амал,
 Оқибат андар даҳонаш оби найсон рехтанд.
 Аз вучуди хеш дорам гармии меҳри адам,
 Шабнами моро чӣ сон дар боғи имкон рехтанд?
 Махзани ганчи қаноат баски беибром буд,
 Оби рӯйи хеш охир ин гадоён рехтанд!
 Баски дар боғи ҷаҳон улфатпарастии шабнамам,
 Аз сиришки мо ба олам мавҷи тӯфон рехтанд.
 Мазраъи мо дархури ҷамъияти дилҳо набуд,
 Донаи сунбул ба пойи мо парешон рехтанд.
 Обрӯ хоҳӣ, нишин дар хилвати ҷайби адаб,
 Оби гавҳарро ба доман аз гиребон рехтанд.
 Чун сароб аз чашмааш як қатрае зоҳир нашуд,
 Бар дили зоҳид магар об аз зимистон рехтанд?
 Гарчи дар мулки сухан ман Туғрали Аҳрориям,
 Лек ҷоми қисматам аз ҳоки Тӯрон рехтанд.

Дил ба тоқи абруйи ӯ майпарстӣ мекунад,
Чун кабӯтар дар равоқи Каъба мастӣ мекунад.
Аз баландӣ кай расам дар зурваи он остон,
Толеъи иқболи сустам сахт пастӣ мекунад!
Сурма дорад орзу чашм аз ғубори мақдамаш,
Хоки пояшро чабинам пешдастӣ мекунад.
Ҳеч кас дар ишки Лайлӣ нест ин ҷо устувор,
Кай чу Мачнун дигаре даъвои ҳастӣ мекунад?!
Ачз бошад дар талаб шамъи далели муддаъо,
Сад дуруст аз мумиё як дилшикастӣ мекунад.
Фикри мавзунам кунун, Туғрал, дар иқлими сухан
Ҳукми девони вазорат чун Маҳастӣ мекунад.

Зи чӯши ашк дар обам, гуҳарбор инчунин бояд,
Зи шoми ғам сияҳрӯзам, шаби тор инчунин бояд!
Намебошад ба ғайри яъс дигар дастгири ман,
Ба накбахтхонаи дунё мададгор инчунин бояд!
Надонад куври зулфаш ҳеч ойини мусулмонӣ,
Ба кеши Аҳриман, албатта, зуннор инчунин бояд!
Зи дасти нокаси ҳамсанги пойи мӯр ғардидам,
Ба мизони муҳаббат вазну миқдор инчунин бояд!
Матоъи ҳар ду олам накди меҳнатро намеарзад,
Кумоши чинси ғамро нархи бозор инчунин бояд!
Адиби тифли ашки ошиқон бошад сиришки ман,
Бале, дар силки чавҳар дурри шахвор инчунин бояд!
Пари парвона бошад равғани шамъи вафо имшаб,
Ба арзи муддаё сомони изҳор инчунин бояд!
Арақ гул мекунад аз чавҳари акси рухаш ҳар дам,
Ба ҳайратхонаи ойна меъмор инчунин бояд!
Ҳазораш офарин, Туграл бар ин як мисраъи Бедил:
«Зи ҳар мӯ дом бар дӯшам, гирифтор инчунин бояд!»

Хубруён шеваи ҳайрат шиорам кардаанд,
Ҳамчу нақши по ба худ ойинадорам кардаанд.
Чун қадаҳ оғуши сад хамёзаи айши абад
Аз шикасти гардиши ранги хуморам кардаанд.
Бишқуфад гул аз гулистони хаёлам баъд аз ин,
Баски ранги сад чаман назри баҳорам кардаанд.
Кисватам шуд гарчи урёнӣ зи қонуни азал,
Дар баму зери муҳаббат пардадорам кардаанд.
Муждаи пайгоми васлаш дода аз боди сабо,
Чашми ҳайронро ба роҳаш интизорам қардаанд.
Гарчи навмедист аз вазъи бутон бо ман, вале
Аз нигоҳи вопасин уммедворам қардаанд.
Чун сахар як кавкаби бахт аз дилам равшан нашуд,
Тирабахтиҳо чу шом аз зулфи ёрам қардаанд.
Сӯхтам дар оташи хичрону мурдам аз ғамаш,
Доғҳо чун лола бар лавҳи мазорам қардаанд.
Нагзарад бар хотирам фикри қиёмат баъд аз ин,
То шаби ҳаҷри туро рӯзи шуморам қардаанд.
Ҳамчу ман дигар набошад ҳеч домоди сухан,
То арӯси бикри маънӣ дар канорам қардаанд.
Мебарам ман дар сухан имрӯз гӯй аз ҳамдамон,
Дар саманди фикр чун маънӣ саворам қардаанд.
Тугралло, аҷзи камоли ҳазрати Бедил нигар:
«Он қадар ҳечам, ки аз худ шармсорам қардаанд».

Соғари айши адаб ғарчи ба дастам доданд,
Роҳи роҳат ҳама аз қоми аластам доданд.
Корвонони қазову қадар аз хушёрӣ
Чун ҳино баста маро, бар кафи дастам доданд.
Ҳар кучо бошам агар, бе асари доғ наям,
Шӯълаи шавқаму бар хок нишастам доданд.
Ба сафолӣ нарасад сози дурустойинам,
Чиниям, ғарчи зи Фағфур шикастам доданд.
Буд таҳқиқи адам сурати имкони вучуд,
Нестӣ ойинае буд, зи ҳастам доданд.
Сайди матлаб нашавад бастаи куллоби ҳавас,
Моҳии баҳри адаб ғарчи ба шастам доданд.
Ҳонабардӯши хаёлам ба сухан ҳамчу хубоб,
Вожгунӣ ҳама аз толеъи пастам доданд.
Чӣ хуш аст мисраъи дарёи маъонӣ, Туғрал:
«Васл мехостам, ойина ба дастам доданд».

Бути номехрубонам кай зи ҳоли ман хабар дорад,
Зи меҳраш нағзарам як зарра, гар аз ман гузар дорад.
Равам ҳар дам ба ёди оташи рухсорааш аз худ,
Шикасти ранги ман оҳанги парвози шарар дорад.
Хушам чун шона аз мазмуни фикри томи гесӯяш,
Ки домони хаёлам рутбаи чайби сахар дорад.
Ба роҳи интизораш баста маҳмил ноқои хушам,
Париданҳои рангам сози оҳанги сафар дорад.
Ба базми васли ӯ шуд чавҳари дигарзи хомӯшӣ,
Ба чуз ҳайрат дигар ойнаи мо кай жунар дорад?!
Ба як ними ниғаҳ аз наргиси шуҳан машав эмин,
Ки қонуни тилисмаш сози найранги дигар дорад!
Бибин оҳанги болафшонии сайди муҳаббатро,
Ки аз завқи тапидан бисмили ӯ болу пар дорад.
Ба кӯҳ аз талхии ҳичрон чӣ ғам Фарҳоди маҳзунро,
Садои тешааш чу най зи ширинӣ шакар дорад!
Парешонӣ насозад кам сари му хотири чамъаш,
Агар Маҷнун хаёли зӯлфи Лалӣ бештар дорад.
Зи меҳри орази зулфаш маро ин шубҳа равшан шуд,
Ки гар сад шомӣ навмедист, уммеда сахар дорад.
Хушо аз мисраъи султони авранги сухан, Туграл:
«Ту акнун нола кун, Бедил, ки оҳанги асар дорад».

Хар киро чашми ту сахбо мекашад,
Даст аз дунёву уқбо мекашад.
Аз ғамат хар кас, ки афтад бар Замин,
Мадди оҳаш бар Сурайё мекашад.
Баҳри даъво оразат Хуршедро
Дам ба дам пеши Масеҳо мекашад.
Котиби қудрат зи зулфат як қалам
Нусаҳҳои хатти тугро мекашад.
Маҳви ҳайратгаштаи махмурият
Нашъае аз мавҷи сахбо мекашад.
Хар кӣ ёди турраи ӯ мекунад,
Риштае з-андеша бар по мекашад.
Нест кам аз дурри дарёи Адан
Гавҳаре аз дил, ки доно мекашад.
Шавқ бошад маснади иқболи мо,
Шуъла аз пастӣ ба боло мекашад.
Ҳаббазо, Туграл, ки Бедил гуфтааст:
«Хонаи ҳайрат тамошо мекашад».

Эй гунчадаҳан, лаби ту шаккар,
Дандони ту ҳамчу дурру гавҳар!
Эй орази ту ҳарир аз гул
В-эй зулфи сиёҳи ту муанбар!
Эй нахли қадат баробари чон,
Рухсори маҳат ба чон баробар!
Чашмат ба карашма рехт хунам,
Мижгон-т барам кашида жанҷар!
Хубони чаҳон фузуну лекин
Монанди ту кас надида дилбар!
Хубӣ ба ту, хатми ишқ бо ман,
Ин ҳар ду шуд аз қазо муқаррар!
Ҳам кишвари ҳуснро амирий,
Ҳам мулки қулубро ту сафдар.
Шарманда зи чеҳраи нақӯят
Гардида ҳама бутони Озар.
Туграл ба ҳаволаи ду чашмат
Дар дашти фироқ гашта шашдар.

Офарин, эй бути парипайкар,
Наргисат масту ғунчаат шаккар!
Сунбулат боиси парешонӣ,
Ниғаҳат фитнасози сад маҳшар!
Нозбӯйи хати туро нозам,
Ки дамидаст бар лаби Кавсар.
Аз хироми ту дар чаман товус
Карда рафтори хешро дигар.
Додӣ бар бод зулфу бишкастӣ
Қимати мушқу нофаву анбар.
Чашм бикшода дар раҳат наргис,
Ба Худо, ҷониби чаман бигзар!
Сӯхтаи дар ғами висоли ту ман,
Мезанад аз дилам забона шарар.
Нест мисли ту дар қаламрави хусн,
Ин суханро навиштаам бо зар!
Туғрали мо асири қайди ту шуд,
Ба хамаи зулф кардияш чанбар!

Саду як ғазал

Эй рӯйи ту Офтоби Ховар,
Лаъли лаби ту зулоли Кавсар!
Сад муъчизаи Масеҳ дорӣ,
Афсӯс, ки нестӣ паямбар!
Фарқи ту миёни хубруён
Чун фарқи араз бувад зи чавҳар.
Гар Мисри чамолро азизӣ,
Юсуф набувад туро баробар!
Эй омада бо қади баландат
Шамшод ғулому сарв чокар!
Ҳамшираи кеҳтари ту Маҳтоб,
Хуршед бувад туро бародар!
Хоки қадами ту кӯҳл бодо
Дар чашми сипеҳри чархи ахзар!
Аз хоки адам ба завқ хезам,
Ронӣ ба сарам ту гар тақовар.
Имрӯз шикаста байти Туғрал
Бозори наботу нархи шаккар!

Баски андар боғ аз ҷаннат асар дорад баҳор,
 Ҷомае ҳамчун пари тутӣ ба бар дорад баҳор.
 Дам ба дам ойинасон дар ишратободи чаман
 Шоҳиди гулҳои рангин ҷилвагар дорад баҳор.
 Аз хати райҳони лаъли ӯ маро маълум шуд:
 Бар лаби дарёи раҳмат нилуфар дорад баҳор!
 Мерасонад шир андар коми тифлони набот,
 Аз тақозои маволидаш хабар дорад баҳор.
 Баста маҳмил ранги гул бар нокаи боди сабо,
 Гӯйиё, з-ин боғ оҳанги сафар дорад баҳор.
 Чун ниғаҳ дар ошёнаш ҳоҷиби парвоз нест,
 Баски аз ранги паридан болу пар дорад баҳор.
 Он қадар дар боғи имкон карда сомони карам,
 Шоҳи ҳар нахле, ки бинӣ, пурсамар дорад баҳор!
 Аз шуоъи шӯълаи ҳар сафҳаи гул равшан аст,
 Баски аз эъҷози ёкутӣ хабар дорад баҳор.
 Дар гиребони тааммул фурсати андеша нест,
 Домане аз роҳи суръат бар камаф дорад баҳор.
 Сад чаман гул ғар намояд пеши ҷашмаш ҷилвае,
 Кай ба ғайр аз рангу бӯ мадди назар дорад баҳор?!
 Офарин бар мисраъи Бедил, ки, Туғрал, гуфтааст:
 «Ҷашм во кун, рангу асрори дигар дорад баҳор!»

Эй орази гулгуни ту аз бода гуҳаррез,
Шамшери ҷафои ту бувад бар сари ман тез.
Абрӯи ту ҳам ғаштааст аз бори тағофул,
Аз бодаи ноз аст қадаҳчашми ту лабрес.
Дар пеши ғамат тавсани умрам бувад акнун
Монандаи хинге, ки кашад захмати маҳмез.
Ҳар равзанаи синаи деҳқони муҳаббат
Гардида зи шавқи ту чу ғирбол шарарбез!
Эй дил, ағарат орзуи айши давом аст,
Навъе куну бар домани он зулф биёвез!
Вақт аст, ки осон надиҳӣ доманаш аз каф,
Имрӯз, ки як Шамси дигар нест ба Табрез!
Зинҳор, адаб пеша намо, бин, ки чиҳодид
Аз номаи пайғамбари мо Хусрави Парвез?!
Ғафлат нашавад бадракаи роҳи умедат,
То чанд чу маҳмал?! Ту аз ин хоби гарон хез!
Ин водии ишқ аст, пур аз шебу фароз аст,
Ошиқ най?! Албатта, аз ин бодия бигрез!
Шуд дофъи савдои ту то чини ҷабинаш,
Сафрот фузун аст, ту аз сирка бипарҳез!
Туграл, шудам ошуфтаи ин мисраъи Бедил:
«Эй хоки бахунхуфта, губори дигар ангез!»

Гарчи дар роҳи муҳаббат дар такутозам ҳанӯз,
 Нест мизробам, буруни пардаи созам ҳанӯз,
 Баски будам аз баҳори хусн гулчини вафо,
 Аз шикасти бӯи гул ёбӣ ту овозам ҳанӯз.
 Аз каманди ҷазбаи ишқаш раҳой мушқил аст,
 Чун ниғаҳ домест шӯҳиҳои парвозам ҳанӯз.
 Нест озодӣ зи зулфаш, бошадам умри абад,
 Беҳабар аз сарнавишти хатти оғозам ҳанӯз.
 Гар бувад олам пур аз афсонаи ишқам, вале
 Шаммае воқиф нашуд як одам аз розам ҳанӯз.
 Гарчи набвад ҳосиле чуз яъс аз васлаш маро,
 Бе ибто ҳамчун ниғаҳ ҳар сӯй метозам ҳанӯз.
 Сарбаландӣ шуд насибам оқибат аз пойи дор,
 Рояти Мансураму дар ишқ мумтозам ҳанӯз.
 Дар бисоти ишқ аз ҳаҷраш агарчи шашдарам.
 Донаҳои мӯҳраи ин нард мебозам ҳанӯз.
 Сурати мавҷи хироми нози ӯ андар чаман,
 Ҷилваи теҳу бувад дар дидаи бозам ҳанӯз.
 Шабнамосо сард шуд аз даҳр дасти тоқатам,
 Гармии меҳри кӣ дорад шӯҳии нозам ҳанӯз?!
 Гамзаҳои ҷашми ӯ шуд маҳраи рози дилам,
 З-он сабаб ойинасон дар силки ғаммозам ҳанӯз.
 Кай ба озодӣ расад аз хуни теғаш ғарданам,
 Ҳештанро ҳар тараф чун бисмил андозам ҳанӯз!
 Нест як кас, то кунад шерозаи ҷузви суҳан,
 Бӯи Саъдӣ медамад аз хоки Шерозам ҳанӯз.
 Ҳаббазо, Туғрал, ки мегӯяд ҷаноби Бедиле:
 «Содалавҳон ришта мебанданд бар созам ҳанӯз».

Оҳанғи кӯҳсор ту аз гӯши кар мапурс,
Ташвиши пойи обила аз нештар мапурс!
Аз меҳр сӯйи зарра тавонӣ ту роҳ бурд,
Ғар хӯйи ёр дидаӣ, вазъи шарар мапурс!
Дар асру шомӣ турраи ӯ хуфтаниат қазост,
Қардӣ адо, вале зи қазо ин қадар мапурс!
Ушшоқро ба роҳи муҳаббат далел нест,
Эй беҳабар зи ишқ, ту аз мо хабар мапурс!
Фарқ аст дар миёни ману дил ҳазор санг,
Дил меравад зи хеш, маро аз сафар мапурс!
Равшан зи шаб ҳикояти Хуршед кай шавад?!
Хаффошро, ки дидӣ, ҳадиси саҳар мапурс!
Зинҳор, аз ишорати шамшерӣ абрӯяш
Аз саргузашти мову ту дигар, сипар, мапурс!
Иксири рутбаи ту ба қадри иёри туст,
Эй доғи кимиё, ту зи мис қадри зар мапурс!
Шаҳд аст дарси маърифатат сӯйи анғубин,
Ҳарфе шунидӣ аз лабаш, аз найшакар мапурс!
Туғрал, кушо ба мисраъи Бедил ту чашмро:
«Таъбири хобат ин, ки шунидӣ, дигар мапурс!»

Бар рухаш ойинаро як чашми ҳайрон асту бас,
Чавҳари дилро ғараз найранги имкон асту бас.
Ҳар матоъе дорад ин ҷо чилваи арзи зухур,
Интихоби нусхаи ҳастӣ на ин сон асту бас.
Кай шавад бе лутфи ӯ чамъияти деу парӣ?!
Хосият танҳо на дар дасти Сулаймон асту бас!
Аз ҳадиси лаъли ӯ ин нукта равшан шуд маро,
Лаъл кай махсус дар кӯҳи Бадахшон асту бас?!
Кӯҳкан гар чони ширин кард сарфи Бесутун,
Ҳосилаш аз ин таманно кандани ҷон асту бас.
Он чӣ аз боғи умеди васли ӯ чидам самар,
Бар дилам з-абруйи ӯ як даста пайкон асту бас.
Туграл, аз дарси камоли хеш дорам хичлате,
К-аз арақ бар ҷабҳаам ҷӯши чароғон асту бас.

Чанд рӯзе бар бинои тоқи ғам меъмор бош,
Ё дари уммед шав, ё сурати девор бош!
Ё самуми ҳаҷр шав, ё накҳати базми висол,
Ё хазони бемаҳал, ё равнақи гулзор бош!
То тавонӣ, саъй кун, аз ин чаман берун марав,
Гулшуданҳоят агар мумкин набошад, хор бош!
Нест дар кешӣ муҳаббат имтиёзи куфру дин,
Риштаи тасбеҳ натвонӣ шудан, зуннор бош!
Орзуи оташи ғам боядат, парвонасон
Ҳамчу шамъи базми ишрат то сахар бедор бош!
Пеш аз он афтад туро, эй гул, ба чамъият халал,
Ё гулоби шиша шав, ё зинати дастор бош!
Пеша кун аз базми имкон ихтиёри муштарӣ,
Ёрро ҳамдам най, боре ту бо ағёр бош!
То ба кай 3-ин кори теги у ба ноҳақ зистан?!
Ё қабули ин шаҳодат кун ва ё иқрор бош!
Баски бошад ишқбозӣ сарнавишти обрӯ,
Нест номусат агар, бигзар зи ғаҳру ор бош!
Ҳаббазо, Туғрал, ки Бедил месарояд мисраъе:
«Бар сари мижгон чу ашк истодай хушёр бош!»

Ҳар кас, ки пур аз бодаи ишқ аст аёғаш,
Чуз бўйи гули айш набошад ба димоғаш.
Чун сарв зи ташвиши тааллуқ бувад озод,
Онро, ки зи хокистари кумрист суроғаш.
Чун лола дар ин боғ ба найранги муҳаббат
Карданд нишон тавсани умри ту зи доғаш.
Рафтам ба тамошои баҳори чамани ишқ,
Чуз сунбули ошуфта дигар нест ба боғаш.
Як зарра гарат мехру вафо ҳаст, тавон кард
Аз сояи анқоасари ранг суроғаш.
Ҳар кас, ки бувад оташи савдо ба сари ӯ,
Равшан бувад аз равғани парвона чароғаш.
Роҳест зи тақлид, ки дар боғи ҳақиқат
Ёд аз равиши кабк диҳад чилваи зоғаш.
Сармояи сад айш ба як зарра насанҷад,
Дар зовияи ғам бувад онро, ки фароғаш.
Эй сӯхтаи доғи ҳавас, бигзар аз ин ғам,
Азбаски надорӣ хабари лолаи боғаш!
Туғрал, ба ҷаҳоне надихам мисраъи Бедил:
«Хуршед на чинсест, ки ҷӯй ба чароғаш!»

Гар най сандал, бирав, дарди сари хаммор бош,
Мӯҳра натвонӣ шудан, боре ту захри мор бош!
Ё бами сози хирад, ё пардаи зери чунун,
Ё зи мастӣ беҳабар, ё аз адаб хушёр бош!
Қадри ҳар чинсест андар чорсӯйи эътибор,
Ё матоъи косидӣ, ё гармии бозор бош!
Барзанад ҳар чо муҳаббат фарши шодурвони ғам,
Гар таноби хайма натвонӣ шудан, мисмор бош!
Соясон такрори дарси тирабахтӣ то ба кай?
Маънии равшан шаву чун Офтоб изҳор бош!
Пардаи сози адам кам нест аз базми вучуд,
Хирмани ҳастӣ ба оташ сӯзу мусиқор бош!
Гар зи худ рафтӣ, ҳисоби ҳастият гардад фузун,
Сифросо як адад аз кам шудан бисёр бош!
Аз хаёли нашъаҳои чоми чамшедӣ гузар,
Нест софӣ дар дилат, ойнаро зангор бош!
Чуз нишони фатҳ набвад бар ливои парчамат,
Рояти Мансур меҳоҳӣ, аламбардор бош!
Чанд бо оҳанги қонуни муҳаббат зистан?!
Ё паси ин парда шав, ё нағмаи ин тор бош!
Нестӣ гар маркази таслими ин даври фалак,
Чун камон ҳамёзаи оғӯши ин паргор бош!
Равшан аст мазмуни Бедил, Туғрал, аз сад Офтоб:
«Зарра ҳам кам нест, то бошӣ, ҳамин микдор бош!»

Ҳар киро гар дилбараш бошад, набошад дил бараш,
Дил бараш бошад фидо он ҷо, ки бошад дилбараш.
Моҳи ман ҳар сӯ нишинад, Офтоб он ҷо бувад,
Чатри Хуршед аст, гӯё, соябоне бар сараш.
Он, ки нӯшад дурд, дудаширо наменӯшад дигар,
Гар бувад оби зулол аз ҷӯйбори Кавсараш.
Беҳ нагардад фоли иқболи вай аз бурчи шараф,
Ҳар киро рӯзи азал махсус бошад ахтараш.
Хонақоҳи ишкро, к-аш бошад ӯ рашки ҳарам,
Кай хатибе чун суроҳӣ бошад андар минбараш?!
Пеш аз ин бебок ҷонам буд теғашро араз,
Лек метарсам кунун хун бошад андар чавҳараш.
Тарсамаш, озурда гардад аз камоли нозукӣ,
Гар бувад аз барги гул фарши кумоши бистараш.
Аз пайи таҳрири авроқи хами абруйи ӯ
Риштаи қавси кузахро соз тори мистараш!
Гар рави чун шона андар ҷаъди зулфаш мубамӯ,
Ҷуз дили Туғрал намеёбӣ дигар дар чанбараш!

Гар зиён зоҳир намоӣ, дар хаёли суд бош,
Яъс то кай? Бар умеди чехраи мақсуд бош!
Бе нишони тири шӯҳрат чанд, эй нанги адам,
Як асар бигзор, андар олами мавҷуд бош!
Аз фуруғи шавқ зан бар мичмари дил отаҷо,
Бар димоғи аҳли олам чун шамими уд бош.
То тавонӣ, маркази ин ҳалқаи таслим шав,
Шӯълаи шавқи муҳаббат гар набошӣ, дуд бош!
Шоҳиди ҳар кас ба қадри даъвии ишқи худ аст,
Гар тамошои Аёзаш мекунӣ, Маҳмуд бош!
Чанд бошӣ дар ҳавои буду нобуди ҷаҳон?!
Эътиборе нест андар буди ӯ нобуд бош!
Барфишон бар мазраи дил донаи ашқи умед,
Чун саҳоби тира яксар дар хаёли ҷуд бош!
Ғофил аз дарси адаб лофи муҳаббат то ба кай?!
Маҳраи асрори ишқаш нестӣ, мардуд бош!
Ҳаст ташвиши ту аз тазъифи таснифи амал,
Аз ғами бешу ками олам гузар, хушнуд бош!
Баски дорад нағмаи «Ушшоқ» мизроби дигар,
Тору пуди риштаҳои пардаи ин руд бош!
Ҳаббазо аз мисраи Бедил, ки , Туграл, гуфтааст:
«Эй зи ғурсат беҳабар, дар ҳар ҷӣ бошӣ, зуд бош!»

Буте дорам, ки чатри меҳр бошад зеби аврангаш,
 Фалак бар чашм созад сурма хоки лаъли шабрангаш.
 Зи ҳичронаш ба талҳӣ қони ширин меканам, лекин
 Чу Фарҳодам дар ин кӯҳсору кай андешам аз сангаш?!
 Ман аз фикри миёнаш кай бурун оям сари мӯе?!
 Бад-ин мазмун дар оғӯши сухан бигрифтаам тангаш!
 Ба гулгашти чаман ҳар гаҳ ниқоб аз рух барандозад,
 Арақ бар рӯи гул гул мекунад аз шӯҳии рангаш.
 Табассум бо итоби ӯ сулуки доварӣ дорад,
 Чу барги бед меларзам ман аз ин сулҳу ин чангаш!
 Фусуни чашми қодуяш ба ранге мебарад дилро,
 Ки имкони раҳой нест аз ойни найрангаш.
 Ба Чин Беҳзод ҷуз чини чабин дигар намебинад,
 Ки бошад чини зулфи ӯ гиребонгири «Аржанг»-аш.
 Чӣ сон сар барқашам з-амраш, ки чун ранги ҳиноӣ ӯ
 Инони тавсани умрам бувад имрӯз дар чангаш!
 Чӣ хуш гуфтаст, Туғрал, ҳазрати баҳри сухан Бедил:
 «Ба'торочи чунун додам чӣ ҳистиву чӣ фарҳангаш!»

Ҳар кас, ки дорад як дилбари файз,
Маҳв аст, гӯё, дар манзари файз.
Дар ҳар ду олам ҳаргиз намирӣ,
Гар кушта гардӣ аз ханҷари файз!
Дар зулмати ғам мекун таҳаммул,
Бошад, ки ёбӣ равшангари файз!
Сад дил шухудаш бошад ба даъво,
Ҳар кас, ки дорад як маҳзари файз.
Бе субҳ як дам ҳаргиз набинӣ,
Бар фарқи Хуршед ин афсари файз.
Килки адабро бар сахфаи дил
Бинмоӣ роҳӣ аз мистари файз!
Ғофил чӣ бошӣ, маҳбуби матлуб
Дар хоби ноз аст бар бистари файз!
Хуш метавонӣ кардан димоғат,
То бӯ, ки ёбӣ аз анбари файз!
Ойинасон шав аз софии дил,
Гирӣ чаҳоне аз чавҳари файз!
Зоеъ магардон, ҳаргиз нарӯяд
Дар ҳар заmine сесанбари файз!
Монанди тӯтӣ дар коми Туғрал
Ҳаргиз набошад чуз шаккари файз!

Эй лаъли лаби ту-ҷони ошиқ,
Абрӯи кажат-камони ошиқ!
Рӯзу шабу солу маҳ набошад
Ўз номи ту бар забони ошиқ!
Бе хандаи лаъли ту нахандад
Як бор зи ғам даҳони ошиқ.
Дар маслахи ишқ сар буридан
Бошад магар имтиҳони ошиқ?!
Бе рӯи гули ту ҳамчу булбул
Бар чарх расад ғигони ошиқ.
Ҳар гаҳ ба лабон лабон кушой,
Хандад ба лабон лабони ошиқ!
Ту рӯи равони ошиқонӣ,
Рафтӣ ту, равад равони ошиқ!
Як бор зи роҳи меҳрубонӣ
Бигзар тарафи макони ошиқ.
Эй шӯҳ, чаро хабар надорӣ
Аз Туғрали нотавони ошиқ?!

Эй шӯхи паривашони офок,
Барбоддеҳи шикеби ушшоқ!
Набвад ба ҷаҳон касе зи одам
Як тан, ки туро бувад на муштоқ!
Бечора дилам, ки ҷуфти ғам шуд,
То кардаам абруйи хамат тоқ.
Ҳамдарс будам ба ишқи Мачнун,
Ў рафт ба дашту ман ба асвоқ.
Дар гардани ҷони ман ниҳодӣ
Монанди сукони хеш атвоқ.
Рӯхам ба азал миёни арвоқ
Бо ишқи ту баста буд мисоқ.
Шероза наметавон гирифта
Девони ғами туро зи авроқ.
Машҳури вафову меҳр будӣ,
Дар байни шакарлабон ба ахлоқ.
Бисёр буридӣ ошиқонро
Бо теги ҷафову зулми аъноқ.
Аз оташи ишқбор, Туғрал,
Гардид қарору сабрам эхроқ.

Маро шӯрест бар сар аз ғами дил,
Намедонам кунун бешу ками дил.
Тарашшуҳ мекунад аз дидаи ман
Дамодам ашки хунин аз ями дил.
Яке имрӯз бо мо сайри дил кун,
Ки дорад оламе ин олами дил!
Барафшон донаи кишти муродат,
Шавад сарсабзу хуррам аз нами дил.
Нишин дар пардаи мизроби созаш,
Басе дорад наво зеру бами дил.
Намеғардад дигар сайди камонат
Ғизоли ваҳшии мо аз рами дил!
Тавофи каъба дил кун, ки нӯшӣ
Зи чоҳи муддаёят Замзами дил.
Қабули кас нагардад ин ҳикоят,
Агар гӯйӣ, ки бошад маҳрами дил.
Дили худро ба меҳри дил қавӣ кун,
Ки бошад иқди Парвин шабнами дил.
Хирад бар чарх месояд алафро,
Ливояш гар бувад аз парчами дил!
Дар ин меҳнатсаро имрӯз, Туграл,
Намеёбам касеро ҳамдами дил!

Хушо рӯзе, ки аз мазмуни Туғрал
Ба арз ояд дури макнуни Туғрал!
Саманди фикри худро зан ту маҳмез,
Намояд чилва дар ҳомуни Туғрал.
Суханҳое, ки чун сеҳри ҳалол аст.
Мураттаб гашта аз афсуни Туғрал.
Пур аз гавҳар шавад домони фикрат,
Равӣ дар кулзуми машҳуни Туғрал.
Равон шуд аз ғамаш дарё зи чашмам,
Ҳазар созед аз Ҷайхуни Туғрал!
Аҷаб набвад, ки аз роҳи талаттуф
Ба даст орад дили маҳзуни Туғрал.
Макуш бо теги ҳичронам, ки акнун
Намеарзад чаҳон дар хуни Туғрал!
Хаёли қомати дилдор бошад
Асои қомати вожуни Туғрал!

Лабат лаълу қадат тӯбӣ, рухат гул,
Манам дар гулшани хусни ту булбул.
Ба даври маҳ фикандӣ зулфи мушкин,
Кашидӣ хатти бутлони тасалсул.
Аз он рӯзе, ки дидам рӯйи хубат,
Шудам бе тоқату сабру таҳаммул!
Қадат андар чаман шуд чилваоро,
Ба тӯбӣ таъна зад дар боғ сулсул.
Расид аз накҳати зулфат ба гулшан,
Зи ҳасрат шуд парешон ҳоли сунбул.
Ба ёди лаъли ту дорад ба маҳфил,
Суроҳӣ аз забони бода кул-кул.
Ҳар он сарро, ки савдои ту бошад,
Набошад майли ӯ бо соғари мул.
Ба мили сояи миҳғони оху
Кашида наргисат кӯҳли тағофул.
Адофаҳмон чу оху дар гурезанд,
Ба ҳар ҷониб кунад парвоз Туғрул.

Баланд аст аз фалак маънои Бедил,
Набошад ҳеҷ касро ҷойи Бедил!
Намоям тўтиёи дидаи хеш,
Агар ёбам ғубори пойи Бедил.
Надидам аз суҳангўёни олам,
Касеро дар ҷаҳон ҳамтои Бедил.
Агар кўҳ аст, бошад Тури Сино,
В-агар дарё бувад, дарёи Бедил!
Дили афлокро созад мушаббак
Ливои ҳиммати волои Бедил!
Ба мижгон метавонам кард берун,
Агар хоре халад дар пойи Бедил!
Намебинам кунун ҳоли диламро
Замоне аз ғаму савдои Бедил.
Қабои атласи нўҳ ҷарҳи гардун
Бувад кўтах бар болои Бедил!
Ба рафъат баргар аст аз кўҳ, Туғрал,
Ҷаноби ҳазрати Мирзои Бедил!

Кардаст мағар чашми ту сомони тағофул,
3-он халқи ду олам шуда ҳайрони тағофул?!
Домони ту аз каф надихам то дами маҳшар,
Сад баҳя занӣ гар ту гиребони тағофул!
Мушкилтар аз он маънии борик дигар нест
Дарсе, ки ту хондӣ ба дабистони тағофул.
Аз гунча дами субҳ ба чуз ханда наёяд,
Ҳамчун лаби лаъли ту, ки имкони тағофул.
Ман мунтазиру менадихад рухсати ёрам,
Фарёд зи бераҳмии дарбони тағофул!
Имрӯз ба чуз нола кӣ хоҳад, ки расонад
Арзи мани маҳчур ба султони тағофул?!
Ин аст агар захмии шамшери ниғоҳаш,
Сад ҷони мани дилшуда қурбони тағофул!
Аз маркази таслим бурун гаштӣ, бурун шав
Гар як сраи мӯе ту зи фармони тағофул!
Туғрал, чӣ хуш аст маънии ин мисраъи Бедил:
«Абрӯи ту бисмиллаҳи девони тағлфул».

Эй зи субҳи оразат шарманда дар гулзор гул,
Пеши рухсорат бувад имрӯз чойи хор гул.
Сӯйи гулшан, эй баҳори ноз, бепарво хиром,
К-аз нигоҳат мекунад аз ҳар дару девор гул.
Дар гулистоне, ки ёди шуълаи дидори туст,
Бишкуфад ҳар лаҳза аз фарёди мусиқор гул.
Кас намебинад кунун дар чорсӯйи эътибор
Чуз ҳадиси он гули рӯйи ту дар бозор гул.
То ба рухсори ту шуд ойнаи гулшан дучор,
Мекунад таъзими рӯят дар чаман ночор гул.
Домани зулфат ба рух печида, з-он рӯ бишкуфад
Барҳаманро ҳар замон дар гардан аз зуннор гул.
Гар зи миръоти рухат аксе фитад ногаҳ дар об,
Сарв чойи барг орад бар лаби чӯбор гул.
Панчи навбат мезанад андар чаман аз шаш чиҳат
Оразу рухсору лаълу хандаат аз чор гул.
Гар кашад ҳар кас зи тасвири ҷамолат як рақам,
Бишкуфад аз панҷааш то ҳаҷр чун гулзор гул.
Офарин ба мисраъи Бедил, ки, Туграл, гуфтааст:
«Ҳайф бошад чуз дили ошиқ ба дасти ёр гул!»

Эй, аз баҳори оразат наззораро чон дар бағал,
Ойна дорад аз рухат чӯши чарогон дар бағал!
Фарёди ошиқ кай кунад дар гӯши маъшуқаш асар?!
Булбул надорад дар чаман чуз оҳу афгон дар бағал!
Эй дида, дар базми адаб мағрури осоиш машав,
Як субҳи васлашро бувад сад шони ҳичрон дар бағал.
Аз ёди тири гамзааш эмин набошад синаам,
Чашми хадангандози ӯ хобида пайкон дар бағал.
Дар чорсӯйи ишқи ӯ во карда дукони чунун,
Аз баҳри савдои ғамаш дорем ҳамён дар бағал.
Хондем дӯш андар чаман аз дафтари авроқи гул:
Мушкил, ки ояд дилбарат имрӯз осон дар бағал.
Аз баҳри таълими чунун дар пойи мардум мефитад,
Тифли сиришкам, гӯйиё, дорад дабистон дар бағал!
Чини чабини мунъимон кай манъи ибронаш кунад,
Чашми гадо бинад агар дасти каримон дар бағал?!
Доруи дигар кай бувад андар маризи ишқи ӯ?!
Бемори чашмашро бувад пайваста дармон дар бағал!
Шамъ аз гудози оразат дар гиря аз шаб то саҳар,
Чидаст доман то камар, гӯё, гиребон дар бағал.
Дӯш ин ғазал дар гӯши ман меғуфт деҳқони суҳан:
Назме, ки Саъдӣ гуфтааст, дорад «Гулистон» дар бағал!
Туғрал, ҳазорон офарин бар мисраъи баҳри суҳан:
«Эй, аз хиромат нақши по хуршеди тобон дар бағал!»

Чу гул з-ин боғ як дил ғарқи хунам,
Кас оғаҳ нест аз рози дарунам!
Парешонам шабеҳи зулфи Лайлӣ,
Мисоли бахти Мачнун вожгунам!
Мапурсед аз ману афсонаи ман,
Хароби он ду чашми пурфусунам!
Манам имрӯз Ҳассони маъонӣ,
Ба фанни хеш з-Афлотун фузунам!
Муаммои маро ҳар кас нафаҳмад,
Ки ман ин бешаро шери харунам!
Намоям ҳалли мушкилҳои борик,
Калиди қуфли фикри зӯфунунам.
Надонӣ матлабам, ҳолам надонӣ,
Агар донӣ, ҳамедонӣ, ки чунам!
Маро хонанд «халлоқулмаъонӣ»,
Набудам қабл аз ин, аммо кунунам!
Нарӯяд ҳамчу ман рамзошное
Дар ин кишвар ба аҳди сад курунам!
Нишони ман ҳарифи тири кас нест,
Маҳакро кай иёри озмунам?!
Агар бо фазл гаштӣ рутба ҳосил,
Дар оғӯши Қамар будӣ сукунам.
Валекин чарх бошад сифлапарвар,
Асири қайди ин гардуни дунам!
Кумоши фазлро набвад харидор,
Аз ин савдо ба сар резад чунунам!
Маро килки қазо бинвишт «Туғрал»,
Саводи нусхаҳои «коф»-у «нун»-ам.

Биё, эй боиси шӯри чунунам,
Ки чун зулфи диловезат нагунам!
Туй он шоҳиди ширинтакаллум,
Ман он Фарҳоди кӯҳи Бесутунам.
Агарчи дурам аз васлат, валекин
Далели шавқ бошад раҳнамунам.
Напурсидӣ зи аҳволам, ки чун аст,
Биё, бингар, ки бе рӯйи ту чунам!
Нагуфтӣ дар гаҳи паймону савганд,
Ки бошад бо ту дар ин чо сукунам.
Ҳанӯзам дар вафо таслим н-орӣ,
Чу кардӣ дар ҷафоҳо озмунам.
Кучо шуд аҳду паймоне, ки кардӣ?!
Фиребидӣ ба талбису фусунам.
Ба фармони ғамат аз ман ҷӣ сар зад,
Ки афкандӣ чунин хору забунам?!
Хаёли сӯзани мижгон-ш Туграл,
Фурӯ созад ҳама чоки дарунам!

То ба маншури сухан сармашки туғро гаштаам,
Як ҷаҳон мазмун, як олам муаммо гаштаам.
Чашми бад дур аз барам имрӯз ҳамчун Офтоб,
Аз сафои дил дар оғӯши Масеҳо гаштаам.
Баски дар баҳри маъонӣ ғӯта хӯрдм чун гуҳар,
Муштамил бо чанд маънӣ ҳамчу улё гаштаам.
То кушодам уқдаҳои нусхаи дарси адаб,
Сархати ҷамъияти иқди Сурайё гаштаам.
Умрҳо бигзашт, андар боғи имкон ҳамчу гул
Хуни дил хӯрдм, ки то маҳбуби дилҳо гаштаам.
Меравам аз хеш чун дарё, вале монанди мавҷ
Аз ҳаёли зулфи ӯ занҷирбарпо гаштаам.
Гарчи суфтам сад гуҳар бо мисқаби теги забон,
Лек аз бетолеъиҳо сахт расво гаштаам.
Дам ба дам з-андешаи ӯ дар ҳаёлободи дил
Ҳамчу моҳӣ дар муҳити ишқ бепо гаштаам.
Гуфтамаш: «Бо зулфи ӯ дарҳам чаро печидай?!»
Гуфт: «Дар сайди бараҳман чун чалипо гаштаам».
То сухан санчидаам, Туғрал, ба мизони адаб,
Дар миёни шоирон имрӯз якто гаштаам.

Навбахори эчодам, равнақи ҳамал дорам,
Ҳамчу гулбуни маънӣ гунча дар бағал дорам.
Дода то маро рухсат муршиди хароботам,
Ғайри миллати ушшоқ кай ғами милал дорам?!
Зулфи ӯ намегардад монёи чунуни ман,
Ҳамчу шамъи базми васл охи бемаҳал дорам.
Поймоли дунонам гар зи пасти толеъ,
Аз баландии ҳиммат маснади Зухал дорам.
Хондаам китоби ғам дар сулуки маҷнунӣ,
Омили чунунам, лек вазъи беамал дорам.
То ба кай зи нодонӣ мебарӣ ҳасад бо ман?!
Ин ҳама суҳандонӣ қисмат аз азал дорам!
Фаҳми маъниям дорад қадру шакли устурлоб,
Ҳандасӣ агар хонам, харфе аз чумал дорам.
Гардиши фалак акнун гар маро диҳад фурсат,
Нусхаҳо ҳамесозам, бим аз ачал дорам.
Дар суҳан намебошад дигаре назири ман,
Ғайри ҳазрати Бедил ман кучо бадал дорам?!
Маҳви ҳайратам, Туғрал, ман зи мисраъи Бедил:
«Бе ту зиндаам, яъне марги беачал дорам!»

Ҳар гаҳ зи ноз хандад он чавҳари табассум,
Ғайр аз шакар начӯшад аз Кавсари табассум.
Чун хок дод бар бод ӯ оташи қарорам,
Хунам чу об резад аз ханчари табассум.
Қонам агарчи набвад ширин зи шахди васлаш,
Бошад ҳаловати дил аз шаққари табассум.
Бедод рафта бо ман аз лашқари тағофул,
Даъвои ишқ дорам бо маҳзари табассум.
Имрӯз кас нахонад дар маъбади чамолаш
Чуз хутбаи талаттуф бар бистари табассум.
Дар музди мақдами ӯ қон тӯҳфа менамоям,
Пайгоми васл орад гар чоқари табассум.
Хондему гашт равшан мазмуни хатти лаълаш,
Чуз Хизр нест дигар пайгамбари табассум.
Дар ҳалқаи тағофул гар маркази итоб аст,
Дар базми ноз бошад сардафтари табассум.
Дар пеши хандаи ӯ дурри Адан чӣ бошад?!
Лаълаш кашида ёқут аз аҳғари табассум!
То чанд менамоӣ такрор дарси нозаш?!
Афсона мухтасар кун бо дилбари табассум!
Чун мучримон бигӯям сад шарҳи қиссаи ғам,
Гар ҳоли мо бипурсанд дар маҳшари табассум.
Дар чини чабҳа то кай, эй, раҳзанони ишрат,
Берун равед акнун аз кишвари табассум!
Сад офарин ба Бедил, к-аш гуфтааст, Туғрал:
«Ё Раб, мабод тегаш чун чавҳари табассум!»

Ба мизроби дигар қонуни ишқат соз мекардам,
Навои пардаи «Ушшоқ»-ат аз «Шахноз» мекардам!
Чу мурғи бепару болам ман аз афтодағӣ, лекин
Ба сӯят бетавакқуф чун ниғаҳ парвоз мекардам!
Ба маҳзи лутф сӯйи кулбаи ман мехиромидӣ,
Ба роҳат пардаҳои дида пойандоз мекардам.
Агар мебуд дар ҳаҷри ту ҳамчун кӯҳ тамкинам,
Садое мешунидам аз ту гар, овоз мекардам!
Тағофул монёи асрори лутфаш буду ман ҳар дам
Ба рамзе гӯшаи он чашмро ғаммоз мекардам.
Аз он рӯзе, ки дидам дар фани эҳё лаби лаълаш,
Масеҳо мешудам ман, тарки ин эъҷоз мекардам!
Ҳамерафтам ба Тури ишқи ӯ аз баҳри дидораш,
Чу Мӯсо дар таҷаллигоҳи шавқаш роз мекардам.
Агар дар хоб медидам баногаҳ талъати Лайлӣ,
Ҳазор анҷоми Мачнунро ба як оғоз мекардам!
Ба базми васл з-ангуштам шамими атр меомад,
Агар банди қабояшро баногаҳ боз мекардам.
Намуданд аз сари кӯйи ту бо ман равзаи чаннат,
Намебудӣ ту дар чаннат, валекин ноз мекардам.
Хушо аз мисраъи султони авранги сухан, Туғрал:
«Ту мерафтию ман шӯри қиёмат соз мекардам!»

Адаб сармояи ишқам, мапурс аз шӯҳии нозам,
Навои нағмаи «Ушшоқ» дорад пардаи созам.
Чу най мехостам ман нолае созам зи ҳичронаш,
Хаёли зулфи ӯ шуд монеъи ҷавлони овозам.
Наметарсам ман аз расвоии худ, лек аз он тарсам,
Ки ифшо гардад аз ишқаш чу Мачнун бармало розам.
Баму зери хамӯшӣ кай кунад мизроби ман дигар?!
Ба ғайр аз сози қонуни ту оҳанге намесозам!
Зи фарзин кардаам аспӣ ҳавас аз баҳри он шаҳрух,
Бисоти оразаш нарdest, ман шатранҷ мебозам.
Фигону нолаву оҳи маро ҳаргиз ту нашинидӣ,
Расад имрӯз дар гӯши Масеҳо гарчи овозам.
Наомад домани васли ту, эй маҳ, бар кафам ҳаргиз,
Агарчанде ки чун мадди ниғаҳ ҳар сӯй метозам.
Аз он рӯзе, ки фикрам дар шикори сайди маънӣ шуд,
Ба шӯҳӣ чун кабутар аз ниғаҳ дар дидаи бозам.
Ғуруру ноз то кай манъи эҳсонӣ ту месозад?!
Хушо рӯзе, ки бо нӣми ниғаҳ сози сарафрозам!
Ғубори дидаи халқам гар аз бетолеъӣ, лекин
Миёни аҳли маънӣ дар чаман чун сарв мумтозам.
Худоро, як назар кун ҷониби сеҳри ҳалоли ман,
Агарчанде, ки пайғамбар наям, кам нест эъҷозам!
Хушам, Туграл, ман аз мазмуни бонги қул-қули Бедил:
«Агар соқӣ зи мавҷи бода бандад ришта, барсозам!

То ниғаҳ аз чашми ҳайрон кардаем,
Хонайи ойина вайрон кардем.
Оламе моро мусаххар шуд, магар
Ёди ангушти Сулаймон кардаем?!
Хешро дар маҳфили базми адаб
Баҳри иди васл қурбон кардаем.
Лаззати дардаш гар ин аст, эй табиб,
Бигзар аз мо, тарки дармон кардаем!
Бо вафои ёр ҳамчун зулфи ӯ
Дар шикасти аҳд паймон кардаем.
Ҷон ба як ними ниғоҳаш бохтем,
Мушкили худ саҳт осон кардаем.
Чун сароб андар биёбони чунун
Аз сиришки хеш тӯфон кардаем.
Мо ғалат пеши лабаш аз ноқисӣ
Қиссаи лаъли Бадахшон кардаем.
Шуд фиғони шона хушк аз тоби ғам,
Равған аз шамъи шабистон кардаем.
Мову Мачнун хонда дар фанни чунун,
3-он сабаб тарки дабистон кардаем.
Гарчи дар ҳаҷрем, аз ёди руҳаш
Дам ба дам сайри гулистон кардаем.
Ҳамчу гул имрӯз аз боғи сухан
Маънии бисёр сомон кардаем.
Ҳаббазо, Туграл, ки Бедил гуфтааст:
«Ёр меояд, чарогон кардаем!»

Нола ҳамон бех, ки зи дил сар кунам,
Гӯши фалакро зи фиғон кар кунам!
Тифли дабистони ҷунунам кунун,
Нусхаи девони ғам аз бар кунам.
Даҳр шавад саҳфа, найистон қалам,
То ғами ушшоқ ба дафтар кунам!
Дам ба дам аз шавқ чу минои май
Сачдаи таъзим ба соғар кунам.
Рашҳаи абри карамаи ин бувад,
Ҷабҳаи худро зи арақ тар кунам!
Нест дигар бадарақае чуз умед,
Дар раҳи ин бодия раҳбар кунам.
Мерсадам рутбаи авранги ғам,
Хоки кафи пойи ту афсар кунам.
Бар варақи шарҳи парешониям
Зулфи туро риштаи мистар кунам.
Бех, ки ба боғ аз қади чун сарви ту
Тарки тамошои санавбар кунам.
Бар рухи набзи рағи гул ҳамчу меҳр
Соҷи миҷғони ту ништар кунам.
Кардӣ ту як чилва дар ин чашм, боз,
Рақе зи шодӣ чу кабӯтар кунам!
Соҷасифат сӯйи ту з-афтадагӣ
Пой надорам, қадам аз сар кунам!
Бод ба шамшери ту хунам ҳалол,
Гар сари мӯ хурмати ин сар кунам!
Аз хунари сайрафии нутқи кеш
Халқа ба гӯши сухан аз зар кунам!
Туғрали махмури ман Бедилам,
«Бода надорам, ки ба соғар кунам!»

То кашад аз рух ниқоб он моҳи симинсоқи ман,
Ғута дар ҳайрат занад ин дидаи муштоқи ман.
Токи абруяш бидидам, чуфти кулфат шуд дилам,
Рафт дар савдои ӯ бар бод чуфту токи ман!
Бар сарам афтода то савдои он ширинсухан,
Месазад, бар Қаҳқашон пахлӯ занад қалпоқи ман!
Моши дил додем чун гандум ба ишқи ӯ нахӯд,
Қисмати симурғи гам шуд арзану кӯноқи ман.
Гӯшт аз тан рафт, охир, дар ҳавои васли ӯ,
Монд дар сахрои ҳичрон устухони қоқи ман!
То бидидам соқи симинаш, дилам бемор шуд,
Ҳаббазо, қурбони соқи ӯ тани носоқи ман!
Дар ҷаҳон мисли қадаш чоқам намегирад дигар,
Баски чун сарви қади ӯ рост бошад чоқи ман.
Аз камон бо зарби бозу рост тир ояд бурун,
Шуд рақиби қачсаодат рост аз шаллоқи ман.
Туграли авчи камолам, сайди маънӣ мекунам,
Лафзӣ бемаънӣ бувад, бечо макун итлоқи ман!

Бурд диламро зи раҳ зулфи сумансои ӯ,
Кард шаҳиди ниғаҳ наргиси шаҳлои ӯ.
Гашта ба ҳам тавъамон аз хати қилки азал
Дасти ману доманаш, фарқи ману пойи ӯ!
Кай бувад андар Замин дархури ӯ маскане?!
Манзари чашмам бувад манзилу маъвои ӯ!
Гардани сарви сикҳӣ ҳам шуда аз инфӣёол,
Дид магар дар чаман қоматӣ зебои ӯ?!
Фарши хироми раҳаш чашми умедам бувад,
То нарасад бар замин нақши кафи пойи ӯ!
Гарчи Масеҳо ба лаб зинда кунад мурдаро,
Дар фани эҳғарӣ раҳм набарад чойи ӯ!
Ҳар кӣ ба рӯз оварад шоми фироқи туро,
Гар на ба ҳолаш кунӣ раҳ, бувад войи ӯ!
Мешиканад чун хазаф қимати дурри Адан,
Ҳамчу суханҳои ман, лаъли шакархойи ӯ!
Бодо туро офарин, Тугғрали шохинватан,
Кардӣ тамом ин сухан васфӣ саропойи ӯ!

Эй фалак, дод аз чафоят, дар чӣ ҳолам кардай?!
Рост будам чун алиф, монанди долам кардай!
Охир, эй гардун, задӣ санги маломат бар сарам,
Зери пойи бешуъурон поймолам кардай!
Аз чӣ рӯ, эй чарх, чун ман эътиборат дур бод,
Куръаи безътиборихо ба фолам кардай?!
Аз ту, эй ноҳид, гуфторам навои тоза дошт
В-аз ҳасад, эй чарх, чун Яъқуб лолам кардай!
Оқибат кори ту гар ин буд, эй гардуни дун,
Аз чӣ дар рӯзи азал қисмат камолам кардай?!
Эй сипехри бемурувват, ин кадомин шева аст?!
Нола месозам зи дастат, то чу нолам кардай?!
Буд дар ойинаи ман акси сад маънӣ дучор,
Занги ғам бар рӯи миръоти ҳаёлам кардай!
Рӯзгоре буд, ки меодам ба чизе ман навол,
Хуни ҳасрат, эй фалак, охир наволам кардай!
Ҳамдамонам нокасонӣ гӯлу аз дониш тихӣ,
Сӯхбати донишварон амри муҳолам кардай!
Дар ҳавои мӯшикофӣ Тӯғралам пар мезанад,
То ту, эй гардун, маро дур аз висолам кардӣ!

Оразат хуршеди авчи дилбарӣ,
Суратат рашки бутони озарӣ.
Барҳаман бинад агар зулфи туро,
Кофарам, гар нагзарад аз кофарӣ!
Дар шаби зулфат дилам раҳ гум кунад,
Субҳи рухсорат намояд раҳбарӣ.
Афтад ошубе ба сахрои Хутан,
Гар дихӣ бар бод зулфи анбарӣ.
Ламъаи рӯи туро бинад агар,
Маҳ нишинад дар мақоми ахтарӣ.
Қоф то қофи чаҳон номи ту рафт,
Кас наорад бар забон номи парӣ.
Аз фалак ояд ба савдои рӯҳат
Бар Замин Хуршеду Моҳу Мушгарӣ!
Дар чаман сарв ар бибинад қоматат,
Сар фуруд орад барои чокарӣ!
Роҳу рафтору равеш гум мекунад
Аз хирому нози ту кабки дарӣ.
Сифлагон, Туграл, ба шеър огуштаанд,
Нанг меояд маро аз шоирӣ!

Эй гунчаи хандони ман, аз бӯстони кистӣ?!
В-эй душмани имони ман аз дӯстони кистӣ?
Тире зада бар чони ман мижғони новакафканат,
Эй турки тирандози ман, абрукамони кистӣ?!
Сарви қадат андар чаман бишкаст қадри норван,
Эй аръари тӯбишқан, сарви равони кистӣ?!
Ман тӯтиям шаккаршиқан, Ҳиндустонам зулфи ту,
Бо холи ҳиндуи лабат Ҳиндустони кистӣ?!
Аз лаъл меорад бурун ғавҳар Бадахшони лабат,
Эй сад Бадахшон дар лабат, ту худ зи кони кистӣ?!
Нолидам аз шаб то сахар, бишнидӣ афғони маро,
Як раҳ нагуфтӣ, эй санам, к-андар фиғони кистӣ?!
Чони маро бе рӯи ту ором набвад дар бадан,
Баҳри Худо, бо ман бигӯ, ороми чони кистӣ?!
Дерест бо фикри расо сайди маъонӣ мекунӣ,
Эй Туграли авчи сухан, аз ошёнӣ кистӣ?!

Ба лаби лаъли ту гӯтӣ накунад ҳамсуханӣ,
Бигзарад пеши ту аз даъвии шаккаршиканӣ.
Сунбули зулфи туро бод парешон созад,
Бишканад амбари сороиву мушки хутанӣ!
Гарчи абруйи ту шуд қиблаи ислом, вале
Бути бутхонаи Чину санами аҳриманӣ!
Сурхии бираи танбули лабатро дида,
Хуни ҳасрат хӯрад аз рашк ақиқи яманӣ!
Ҳеч дар боғи ҷаҳон гул набувад чун рӯят,
Эй гули боғи латофат, зи кадомин чаманӣ?!
Даҳанат вақти сухан гар гуҳарафшон гардад,
Нархи хармуҳра шавад қимати дурри аданӣ!
Ба ман омад зи қазо хатми тамомии сухан,
Хатм шуд бо ту чунон даъвии симинзақанӣ.
Гунча дар боғ агар лаъли лабатро бинад,
Назанад лоф ба пеши ту зи кӯчакдаҳанӣ!
Гарчи нанг аст туро ошиқии Туғрали мо,
Ба Худо шукр кунам, з-он ки ту маъшуқи манӣ!

НАҚИБХОН ТУҒРАЛ

САДУ ЯК ҒАЗАЛ

Мухаррири ороиш *А. Исоев*
Мухаррири техникӣ *К. Эгамбердиев*

БИ № 3702

Ба матбаа 12.06.08 супурда шуд. Ба чоп 15.06.08 имзо шуд.
Андозаи 84X108 1/32. Коғазии офсет. Хуруфи адабӣ. Чопи
офсет. Чузъи чопии шартӣ. Чузъи наشريю ҳисобӣ 3,0.
Адади нашр 500. Супориши № 12. Нархи шартномавӣ.

Муассисаи нашриявӣ "Ирфон"-и Вазорати фарҳанги
Ҷумҳурии Тоҷикистон, 734018,
ш. Душанбе, кӯчаи Н. Қаробоев, 17.

Дар ҶДММ «Сунатулло» чоп шудааст.

3 сом

«Ирфон»

ISBN 978-99947-59-73-1

9 789994 759231